

parlament

bkk. 4. /megkezdte...25. folyt./gy

x x x x

javitások a bkk. 4. /megkezdte..../ sz. hirre!

a 14. folytatás 1. bekezdését visszavonjuk, kérjük tárgytalan-
nak tekinteni.

a 16. folytatás utolsó bekezdése 3. sorában a szöveg helyesen:
... hogy sok fiatal alig ismeri a különféle...

a 17. folytatás 2. bekezdése 5. sorában a szám helyesen:

900-zal

a 22. folytatás alulról számított 2. bekezdésének 3. sorában
a szöveg helyesen:

... képzettséggel. szerinte az ilyen....

/mti/

M.T.I.

Kiadja a Magyar Távirati Iroda. Budapest, I. Fém-utca 5-7. Telefon: 159-490, 359-590

A szerkesztésért és kiadásért a vezérigazgató felel.

mti belföldi hírek

1969. szeptember 25.

1. készülnek az egyetemek szervezeti és működési szabályzatai
1 fe/tné/-s 1e 1969. szeptember 25.

az egyetemek szervezeti felépítéséről és működéséről a közel-
jövőben három új jogszabály jelent meg; ezek meghatározzák a külön-
böző szintű oktatási egységek - tanszékek, tanszéki csoportok,
kari és egyetemi intézetek - jogait és feladatait. az egyetemekre
vár azonban a feladat, hogy e rendeletek értelmében elkészítsék
saját szervezeti és működési szabályzatukat.

az egyetemi tanácsok már napirendre is tűztek egy sor olyan
kérdést, amelyek megoldását a jogszabályok rájuk bízta. így pél-
dául a felsőoktatási intézmények lehetőséget kaptak, hogy a tan-
székek mellett az eddigieknél nagyobb szervezeti egységeket hozza-
nak létre. ennek megfelelően azonban ki kell dolgozni a nagyobb
egységek vezetési elveit és szabályait. az egyetem döntésétől függ
többi között, hogy a vezető mellé megszervezi-e a tanácsadói,
előmenyezési jogkörrel bíró vezetőtestületet, vagy sem.

a kari tanács összetételével kapcsolatban is több kérdést
kell tisztázni. az egyértelmű, hogy a kari tagokat a dékán a társa-
galmi szervezetek kari szerveivel egyetértésben jelöli, a válasz-
tás, szavazás rendjét azonban az egyetemnek kell meghatároznia.

/ folyt.köv.

bb 1./ készülnek az egyetemek.... 1. folyt./-s

a törvényerejű rendeletek biztosítják az egyetemi ifjúság részvételét az egyetem vezetésében és igazgatásában. túl azon, hogy a hallgatók képviselői egyenjogú tagokként vesznek részt az egyetemi testületek munkájában, a rendelet részletezi azokat a jogokat is, amelyek az egyetem hallgatóit a tanulmányi, szociális és kulturális ügyek intézésében megilletik, tehát az egyetemi szabályzatnak tartalmaznia kell a kiszervezeteket megillető jogokat is.

az ország valamennyi egyetemén - saját profiljának, karilösszetételének megfelelően - az év végéig kidolgozzák a szervezeti és működési szabályzatot./mti/

bb 2. erdei állatok ütöttek tanyát a kis-balatonon

vid-ká/-s 1e

1969. szeptember 25.

a kis-balaton háborítatlan rezervátumában a különféle vízimadarak seregein kívül az erdei vadak is tanyát ütöttek. a nádas és a hozzá tartozó nagykiterjedésű berek a természetvédelmi örök megfigyelései szerint állandó tartózkodási helye az őzeknek. a diás szigeten korábban vaddisznók is feltűntek, de valószínűleg kellő mennyiségű és választékú élelem hiánya miatt nem maradtak meg ezen a vidéken. az őzek azonban élvezik a rezervátum nyugalma. a berekben élő és a védett területet gyakran felkereső őzek száma becslések szerint meghaladja a háromszázat. a kis-balaton környéki őzek - mint a szakemberek megállapították - rendkívül szép és fejlett testük ellenére gyenge agancsot viselnek, többnyire kifogásolható trófeát növesztenek.

/mti/

bb 3. tovább korszerűsítik az aggteleki cseppkőbarlangot - földalatti eszpresszó épül a hangversenyteremben

vid/ká/s 1e

1969. szeptember 25.

a borsod megyei idegenforgalmi hivatal tervet dolgozott ki az aggteleki cseppkőbarlang fejlesztésére. ennek egyik része a kiváló akusztikájú hangversenyterem korszerűsítése.

/folyt.köv./

- 2 -

bb 3./ tovább korszerűsítik.... 1. folyt./-s

a munkákat már megkezdték. a hangversenyterem melletti barlangban büfét, és eszpresszót építenek. ezzel egyidejűleg a sziklaüreg és a felszín között hetvenöt méter hosszú mesterséges vágatot hajtanak ki, amelyet kijárónak is használhatnak. jövőre megkezdik a háromszázötven méter hosszú barlangi tó gátjainak építését. a tavat a hangversenyterem mellett alakítják ki és az acheron patak vizével töltik fel.

az idegenforgalmi hivatal tervei között szerepel a vöröstitói bejárat rendezése is, amely a leendő barlangi vasút indító állomása lesz. ezen a bejáraton a földalatti cseppkő-termek kétszáznegyvennyolc lépcsőn érhetők el és így ez az utvonat igen fásasztó. az elmúlt napokban megbízást adtak a budapesti műszaki egyetem egyik végzős hallgatójának, hogy diplomamunkaként tervezzen ide a budai vár leendő siklójához hasonló fülkés felvonót. a vöröstitónál tizenöt autóbusz és hetvenöt gépkocsi elhelyezésére parkolóhelyet is létesítenek./mti/

bb 4. terjed a hinár a balatonban - gyors intézkedések szükségessé

vid-ká/-s 1e

1969. szeptember 25.

a keszthelyi balatoni múzeum munkatársai évek óta kutatják a balaton multjára vonatkozó adatokat. többek között behatóan vizsgálják, mikor kezdődött el a káros vízínövények szaporodása, s azok milyen hatást gyakoroltak a tó élővilágára. megállapították, hogy a hinár 1880-ban jelent meg először a balatonban, míg az egyik legkárosabb vízínövény, a sulyom 1924 óta ismert a tóban. érdekes képet mutat a káros vízínövényzet térhódítása. a vízínövények elsősorban a keszthelyi öbölben honosodtak meg, s a nádasok is jobbra csak az északi partot szegélyezték. a száraz élejtén a déli parton még nem tapasztalták a hinárosodás veszélyét. sőt ebben az időben a somogyi oldalon nádas partszakaszt is csak elvétve lehetett találni. a somogyi partok elnádásodása a 40-es években vált erőteljesebbé, s figyelmeztető jelként 1963-ban már a sulyom is megjelent a síófokhoz közeli vizekben.

a keszthelyi kutatók - akik a veszprém megyei múzeumok évkönyvében terjedelmes tanulmányban számoltak be tapasztalataikról, - utalnak kolosváry gábor professzor egykori kutatásaira. a professzor 1941-ben részletesen feltérképezte a balatoni nádasokat, s néhány év múlva egyik cikkében már arról írt, hogy „el kell döntení: nádtengert akarunk-e, vagy idegenforgalmat?“, a kutató figyelmeztető sorait azóta mind szembeütközően igazolják a tények. a keszthelyi öbölben az elmúlt években már a víz nagyarányú „virágzását“, is megfigyelték. a kék algák nagy tömegben jelentek meg, amelyek károsan hatnak a víz élővilágára, s elősegítik a további feltöltődést.

/folyt.köv./

- 3 -

bb 4./ terjed a hinár..... 1. folyt./-s

a káros vizinövények elterjedését igazoló kutatások gyors intézkedést sürgetnek az idegenforgalmi szempontból fontos vízterület védelme érdekében./mtl/

--

bb 5. szobanagyságu gödrök az uttest alatt

i zsu/fné/-s ie

1969. szeptember 25.

a közelmúltban kezdte meg az aszfaltutépítő vállalat a tolbuchin körüli vásárcsarnok mögött a csarnok-tér és a csatlakozó utcák - a pipa utca, erkel utca és imre utca - uttestének átépítését. amikor az építők felbontották a csarnok-tér burkolatát, nagy meglepetésükre öt, csaknem szobányi nagyságu gödröt találtak az uttest alatt. valószínűleg patkányok furtak járatokat a burkolat alá, s a leszivárgó csapadék és a talajvíz mosta ki óriásira a gödröket. így nem csoda, hogy már hosszabb ideje utsüllyedéseket észleltek ezen a környéken.

az uttest átépítését még ebben az évben befejezik./mtl/

--

- 4 -

bb 6. megkezdődtek az Üvegipari napok - új olvasztási módszerre tér át a hazai üvegipar

t/sb/se/je/bh/hk

1969. szeptember 25.

a technika házában csütörtökön a szilikátipari tudományos egyesület rendezésében üvegipari napok kezdődtek. programja azért is jelentős, mert az egész iparág új olvasztási módszerre tér át.

az eddig ismert eljárások mellett sok százmillió forintos nagy beruházásokkal, új gyárak építésének költségeivel kellene növelni a népgazdaság kiadásait, hogy a negyedik ötéves tervben a hazai üvegipar eleget tehessen a fokozódó igényeknek. az új módszer azonban lehetővé teszi, hogy a jelenlegi kemencék teljesítményét és így az egész iparág termelését 40-50 százalékkal növeljék. az új eljárás az üvegolvasztás intenzifikálása - amely szerint csak kisebb fűtőberendezéssel kell kiegészíteni a régi kemencék felszerelését, hogy az eddiginél lényegesen gyorsabban és a szokásos 1400 helyett 1500 fokos hőmérsékleten olvasszák, „főzzék”, az üveget. jövőre már a sajaszentpéteri és az orosházi üvegyár kap egy-egy elektromos pótfűtőberendezést, s fokozatosan az egész iparágat ellátják az új felszereléssel.

az Üvegipari napokon - csütörtökön és pénteken - az új módszer különféle tudományos kérdéseit és gyakorlati tapasztalait vitatják meg az iparág szakemberei./mtl/

--

1550

bb 7. az ndk szövetkezeti küldöttsége a hajduságban

vid/kz bh hk

1969. szeptember 25.

erich goschliknak, az ndk-beli paraszt önszegély szövetség elnökségi tagjának vezetésével hazánkban tartozkodó ndk szövetkezeti küldöttség csütörtökön hajdu-bihar megyébe érkezett. a vendégeket debrecenben fogadta szabó istván a tot elnöke. a delegáció tagjai ezután balmazújvárosra látogattak. ott berczik imre a leni termelőszövetkezet főagronómusa tájékoztatta őket a hortobágy széli nagy község szövetkezeteinek életéről, munkájáról, eredményeiről. a küldöttség a délutáni órákban a hortobágyra is ellátogatott./mtl/

--

- 5 -

11.15 bh

1120

bb 8. ismét embert ölt a háborúból visszamaradt aknagyutacs

vid/kz bh hk

1969. szeptember 25.

25 évvel a háború befejezése után mákon ismét embert ölt a második világháborúból visszamaradt robbanóanyag. vízvezeték árok ásása közben bakai józsef 55 éves apátfalvi kubikus aknagyutacsot talált. az általa ismeretlen tárgyat észájához ütötte. a gyutacs felrobbant és halálra sebezte bakai józsefet. a közelben dolgozó kubikusok közül is hárman megsérültek. a szakszervezetek csongrád megyei tanácsának munkavédelmi felügyelősége a munkát a baleset után azonnal leállította. elrendelték, hogy a környező terepet tűzszerek vizsgálják át./mti/

bb 9. az országban az első - fémből készült gabonátárolókat adtak át érsekvadkerten

vid/kz bh hk

1969. szeptember 25.

a nógrád megyei gabonafelvásárló- és feldolgozó vállalat érsekvadkerti telepén csütörtökön átadták az első hazai tervezésű és gyártású fém terménytárolókat. a hullámosított horganyzott lemezből készült gabonásilókat a borsodnádasi lemezárugyárban konstruálták és készítették. az érsekvadkerti malom udvarán épült öt tárolótornyó összesen háromszáz vagon gabona befogadására alkalmas. központi felvonórendszer tölti fel őket. az óránként negyven tonna kapacitású felvonórendszer osztályozza is a gabonát. az új típusú gabonásilók meggyorsítják a gabonaátvételt: egy hónap alatt a malom ötszáz vagon gabonát vehet át, illetve örölhet folyamatosan. kialakításukra mintegy három és félmillió forintot költött a gabonafelvásárló- és feldolgozó vállalat./mti/

bb 10. külföldi tudósok debrecenben

vid/kz bh hk

1969. szeptember 25.

a debreceni kossuth tajos tudományegyetem meghívására kétfeltes tanulmányutra hazánkba érkezett dr. j. kondracki professzor a varsói egyetem neves fizika-földrajz tudósa és dr. j. roglíc, a zágorábi egyetem földrajzi intézetének igazgatója. a vendégeket debrecenben dr. kádár lászló professzor, az egyetem földrajzi intézetének igazgatója fogadta és tájékoztatta az intézet munkájáról. a két külföldi professzor debrecenben budapesten és pécsen tart előadásokat. megismerkednek a nyírséggel, a hortobágyai, az északi hegyvidékkel, a duna-tisza közével, valamint a dunántúli földrajzilag érdekes vidékeivel./mti/

11.48 bh

11.55

bb 11. nemzetközi konferenciát rendeznek a villámról - sajtótájékoztató a technika házában

t tz/gk je bh hk

1969. szeptember 25.

a villám elleni védekezés kérdéseiről a magyar elektrotechnikai egyesület a jövő héten nemzetközi konferenciát rendez. programjáról csütörtökön délelőtt a technika házában tájékoztatta az újságírókat dr. horváth tiber tanazékvezető docens, a rendező bizottság elnöke.

mint elmondta, a villámmal kapcsolatban - noha ez a legreggebben, évezredek óta ismert villamos jelenség - még mindig sok tudományos és gyakorlati kérdés vár megoldásra. valóban az a helyzet, hogy rövidesen többet fogunk tudni a bármikor megfigyelhető holdról, mint a kiszámíthatatlan helyen és időben feltűnő mesterségesen elő nem állítható villámról. pedig titkait előbb-utóbb feltétlenül meg kell fejteni, hiszen például hazánkban évente több száz ezer villám csap le és ötven ember válik a villámcsapás áldozatává. a villámok által okozott anyagi károk tavaly elérték a nyolc millió forintot.

a mostani tanácskozássra, amely egyébként 1951 óta immár a tizedik nemzetközi találkozója lesz a villám elleni védekezéssel foglalkozó szakembereknek, a hazaiakon kívül 14 országból több mint száz külföldi résztvevőt várnak. a konferencián olyan témákat tárgyalnak majd meg, mint például a villám fizikai tulajdonságai, a mérés-technikai kérdések, az új építési módokat összefüggő problémák, az antennák és a villámhárítók „nézeteltérései”, a villámcsapás élettani hatásai stb. megismerhetik a külföldiekkel a magyar eredményeket is, és ezek között bemutatják például a világ talán legelső detektoros villámszámláló „rádióját”, amelyet még a huszas években palatin gergely tanár készített pannonhalmán, és még ma is használható./mti/

bb 12. a győrszemerehegyi általános iskola kapta győr-sopron megyében az első ajándék tv készüléket

vid/kz b bh hk

1969. szeptember 25

győr-sopron megye ipari és mezőgazdasági üzemeiben és intézményeiben megértésre talált az a kezdeményezés, hogy minden általános és középiskola rendelkezze televízió készülékkel. csütörtökön a győrszemerehegyi általános iskola meg is kapta az első ajándék tv. készüléket. ligeti imre a győri richards finomposztógyár vezérigazgatója adta át a győr dolgozóinak nevében az iskola tanárainak, tanulóinak. a következő hetek csaknem minden napján hasonló ünnepségre kerül sor a megye valamelyik iskolájában. az év végére a megye valamennyi általános és középiskolájának lesz már televíziós készüléke./mti/

12.13/11

12.15
12.20

bb 13. tizenötezer embernek adó majd otthon a szombathelyi új lakótelep

vid kz/fné bh hk

1969. szeptember 25.

Szombathely új lakótelepe - a már most mintegy ötezeröt-száz embernek otthoni adó derkovits városrész - továbbfejlesztéséről tárgyalt csütörtökön a szombathelyi városi tanács. az elfogadott, s több ütemben megvalósuló tervek szerint a következő években több mint négyezer lakást építenek még a telepen. az új lakások egy része 9-10, sőt 20-24 emeletes magas házakban helyezkedik majd el. a lakások számának gyarapodásával arányosan bővítik a fűtőműveket, a közintézményeket, orvosi rendelőt, gyógyszerterápiát, postát, filmszínházat, kereskedelmi- és szolgáltatási egységeket építenek, illetve nyitnak. huszonnégy tantermes általános iskola, újabb óvoda és bölcsőde is épül. az építkezés befejeztével a derkovits lakótelepnek csaknem tizenöt-ezer lakosa lesz./mti/

bb 14. szeptemberi málnaszüret

vid/kz bh hk

1969. szeptember 25.

Eger határában, a kiskőrösés dűlőben másodszor érte be a málnabokrok termése. a szeptemberi kedvező napsütés az elsődöz hasonló ízletes málnaszemeket érlelt./mti/

bb 15. bővíteni kell a falvakban a szolgáltatásokat - a komárom megyei nőtanács vb ülése

vid/kz bh hk

1969. szeptember 25.

Alapvetően megváltozott a falusi nők helyzete a társadalomban és a családban egyaránt, amióta tömegesen vállalnak munkát - állapította meg a komárom megyei nőtanács csütörtöki végrehajtó bizottsági ülésén. jóllehet csak egy járásnak, a tatainak, a helyzetét elemezték, a kép az egész megyére jellemző. a járásban 10.500 munkaképes nő közül 7.300 az aktív kereső. minden munkára jelentkező nő elhelyezkedett. /folyt. köv./

13.15 bh

13.20
14.20 DM

- 8 -

bb 16. időjárásjelentés

fné bh hk

1969. szeptember 25.

a meteorológiai intézet jelenté szeptember 25-én 12 órakor:

szép őszi idő

az atlanti óceánról áradó nedves, hűvös légtömegek a skandináv félszigeten és európa északi részén változékony, esős, a reggeli órákban párás, helyenként ködös időt okoznak. ugyanakkor délnyugat és közép-európában tovább tart a derült, csapadékmentes, csendes, a reggeli órákban párás, többfelé ködös időjárás.

házánkban szerdán kevés felhő volt, napközben 9-11 órán át sütött a nap. eső sehol sem hullott. a hőmérséklet napközben 19-23 fokig emelkedett. csütörtök hajnalra szeszélyes elosztásban általában 4-10, északkeleten néhány helyen 1-4 fokig hűlt le a levegő. egy-két helyről ködöt jelentettek. délelőtt tovább tartott a derült, száraz, napos idő. a hőmérséklet 11 órára 17-20 fokig emelkedett.

Budapesten szerdán a hőmérséklet napi középértéke 15.9 fok volt, 0.8 fokkal magasabb, mint a sokévi átlag.

ma 12 órakor budapesten a hőmérséklet 20 fok, a tengerszintre átszámított légnyomás 761 milliméter, mérsékeltén süllyedő irányzatú.

a balaton vizének hőmérséklete siófoknál 11 órakor 17,4 fok volt.

várható időjárás péntek estig!

kevés felhő, eső nem lesz. gyenge, időnként kissé megéltékűlt változó irányú szél. reggeli órákban párás, néhány helyen köd. várható legalacsonyabb éjszakai hőmérséklet 4-9, a legmagasabb nappali hőmérséklet pénteken 20-25 fok között.

a duna vízállása budapestnél 189 centiméter./mti/

- 9 -

13.27 bh

13.50
14.00 DM

bb 15. / bővíteni kell... 1. felyt./ bh

köszönhető ez annak, hogy kiszélesítették a bedolgozói rendszert, a kisz-ek, az üzemek fiók-részlegeket nyitottak a falvakban, a termelészövetkezetek pedig melléküzemeket nyitottak.

a nők nagyarányú munkavállalásával a családok életszínvonalata is jelentősen nőtt. mosógépköcsönzésre például már sehol nincs szükség a megyében, a falusi családok nagy része a háztartási gépek minden fajtájával rendelkezik, a növekvő anyagi jólét hozzájárul a nők műveltségi színvonalának az emelkedéséhez is. még több módjuk lenne azonban a falusi asszonyoknak a művelődésre, ha a második munkaszak egy részétől mentesülnének. ezért a vb ülésen úgy foglaltak állást, hogy feltétlen szükség van a szolgáltatások bővítésére. nagyon helytelenítették, hogy a falvakban még mindig rendkívül kevés a vezető beosztású nő. jóllehet, a pedagógusok zöme nő, a 22 községben mindössze 3 iskolaigazgató nő dolgozik. tanácselnököt egy van csak a járásban. a termelészövetkezetekben magas a nők aránya, van ahol az 50-60 százalékot is túlhaladja, mégis mindössze 2 százalék a vezetőségi tag.
/mti/

--

bb 18. a budapest divatszalon új kollekciójának bemutatója

t sz/fnéje bh hk

1969. szeptember 25.

szőrme- és bőrdiszitések, fejhez simuló kis sapkák, vagy nagykarimájú kalapok, ötvös ékszerek, övek, láncok, tunika-szerű hosszú mellények, gyöngyhímzések egészítették ki azoknak a ruháknak a többségét, amelyek a váci utcai budapest divatszalon új kollekciójában szerepelnek. a szalon csütörtökön tartotta sajtótájékoztatóját és elsőként az újságíróknak, valamint más meghívott szakembereknek sorakoztatták fel azt a mintegy száz különleges ruhát, kosztümöt, kabátot, amelyet ökrös zsuzsa, a szalon vezetője tervezett.

a kollekcióban feltűnően sok volt a térdközépig érő és maxi szoknya és kabát. a divattervezők véleménye szerint a textilgyárak nyomására nemzetközileg kezd tért hódítani ez a divat és feltehetően ha a következő télen még tömegesen nem is, de jövőre már nálunk is sokan viselnek térdet takaró ruhákat.

a kollekciót a szalon a városligeti Gundel étterembenszombaton vasárnap és hétfőn mutatja be./mti/

--

14.10/11

- 10 /

14.10.11
14.10.11

bb 17. a nemzetközi kapcsolatszról tárgyalt a textilipari szakszervezeti központi vezetősége

t sz/fné je bh hk

1969. szeptember 25.

az októberben budapesten összehívott VII. szakszervezeti világtalálkozó előkészítéséhez kapcsolódott a textilipari dolgozók szakszervezetének csütörtöki központi vezetőségi ülésén szereplő első napirendi pont: hogyan ápolja, fejleszti nemzetközi kapcsolatait a szakszervezet.

az ülésen, amelyen részt vett Timmer József, a szot titkára is. apró József, a textilipari szakszervezet titkára tartott beszámolót. elmondotta, hogy a magyar textilipar képviselői rendszeresen részt vesznek a szakszervezeti világszövetség szakmai tagozatának rendezvényein és igyekeznek megismerni a külföldön működő testvérszakszervezetek munkáját, harcát. a munkások gyorsan reagálnak a nemzetközi eseményekre, megnyilvánult ez abban is, hogy a textilipari dolgozók a vietnami néppel vállalt szolidaritásként a vietnamiak javára csaknem két millió forintot gyűjtöttek össze. több nagy vállalat közvetlen kapcsolatot is teremtett külföldi üzemekkel, illetve azok szakszervezeteivel és igen hasznosnak bizonyult a munkatapasztalatok kicserélése, valamint a cserélődések szervezése./mti/

--

bb 19. somogy megyei békeaktívák ülés

vid-kz/ mné

1969. szeptember 25.

csütörtökön kaposvárott a megyei tanács székházának dísztermében tartották meg a somogy megyei békeaktivisták küldöttválasztó gyűlését. megjelent bíró Gyula, a somogy megyei pártbizottság titkára és dr. Gervai Béla, az országos béketanács elnökségének tagja. az ülés szónoka Varga Károly országgyűlési képviselő a hazafias néppárt somogy megyei bizottságának titkára volt. mint többek között hangsúlyozta, a hatodik békekongresszus óta mintegy 600 békegyűlésen, baráti esten és találkozón több mint 300.000 somogy megyei lakos nyilvánította ki békeakarát. az ülésen 15 küldöttet választottak a VII. békekongresszusra./mti/

--

- 11 -

14.30 bh

14.10.11
14.10.11

bb 20. nemzetközi computer-oktatási szimpózium

vid-kz/mné bh hk

1969. szeptember 25.

csütörtökön batatonszéplakon lugossy jeno művelődésügyi miniszterhelyettes megnyitotta a szeptember 27-ig tartó nemzetközi computer-oktatási szimpóziumot. a tanácskozás mintegy 150 résztvevője közül hatvanan külföldiek. a résztvevő országok kölcsönösen tájékoztatják egymást a hazájukban kialakult computer-oktatási módszerekről és rendszerekről, s megvitatják a fejlesztésükkel kapcsolatos feladatokat. a számítástechnika terén ugyanis, mint ezt már a megnyitón hangsúlyozták, a szakemberképzés meggyorsítása sürgetővé vált./mti/

bb 21. vasuti pályaépítési konferencia szegeden

vid-k/mné bh hk

1969. szeptember 25.

kétnapos országos vasuti pályaépítési és fenntartási konferencia, valamint mérnök-technikus találkozó kezdődött csütörtökön szegeden. a tanácskozáson a jugoszláv vasutak küldöttségével képviseltetik magukat. a konferencián a korszerű vasuti pályaépítés elméleti és gyakorlati eredményeiről, továbbá teljes gépesítésének feltételeiről hangzanak el előadások./mti/

bb 22. új ostyaüzem tatabányán

vid/kz bh hk

1969. szeptember 25.

a nápolyifélék választékának bővítésére új ostyaüzemet adtak át csütörtökön tatabányán. a korszerű kis üzemet a pestvidéki üzemi vendéglátó építette csaknem félmillió forintos költséggel. az új cukrászipari létesítményben naponta 10 mázsa, többféle minőségű nápolyit készítenek./mti/

14.40 bh

1446
H. D. D.

- 12 -

bb 23. a kollektív szerződés mindkét félre kötelező - az orosz-lányi bányász szakszervezet vizsgálata

vid-kz/-s hk

1969. szeptember 25.

az új kollektív szerződés tartalmában és megfogalmazásában is jobb az előző évinél - állapították meg az orosz-lányi szénbányák szakszervezeti bizottságának csütörtöki ülésén. ehhez hozzájárult az a többszáz észrevétel is, amit készítésekor a dolgozók tettek. most megvizsgálták, hogy a vállalat és a dolgozók jogait két évre rögzítő szerződést eddig hogy sikerült betartani. a tapasztalat általában pozitív. de akad kifogásolni való is. így például az üzemek ritkán éleik a próbaidő kitöltésének a lehetőségével, pedig ez nemcsak a dolgozók kiválogatását, hanem a munka-terhelés megszüntetését is segítené. sok lazaságot találtak a túlmunkánál. a szerződés előírja, hogy egy hónapban legfeljebb két vasárnapra és egy szabadszombatra lehet a dolgozót igénybe venni. mégis találtak olyan esetet is, amikor az egyik vajúrt mind a négy vasárnapra és mind a három szabadszombatra berendelték. a vitában állást foglaltak a tekintetben, hogy a kollektív szerződést a dolgozók sem sérthetik meg. még mindig előfordulnak például igazolatlan hiányzások.

újabb javaslatok is érkeztek a szakszervezeti bizottsághoz. azeket is megvitatják és elfogadják. így többek között határozatot hoztak arra, hogy a szocialista házért érdemrenddel és a munkásparaszt hatalomért emlékéremmel kiüntetettek minden évben jutalom-szabadságot kapjanak.

elhatározták, hogy a szerződést, valamint a munkatörvénykönyv különböző szabályait ismét megvitatják a dolgozókkal, mert a legtöbb vitát ezek alapos ismeretének a hiánya okozza. a szerződés betartását a továbbiakban is rendszeresen ellenőrzik./mti/

bb 26. hétfőn életbelép az őszi balatoni menetrend

vid/kz/mné/-s hk

1969. szeptember 25.

a mahart balatoni hajózási Üzemigazgatóságának tájékoztatása szerint szeptember 29-én üzemkezdettől életbelép a balatoni hajók őszi menetrendje./mti/

15.15/-s

1500 D. D.
K. 17. 28.

- 13 -

bb 24. hogyan él nyugatmagyarország 16 ezer vasutasa ?
vid-kz/-s hk 1969. szeptember 25.

nyugatmagyarország 16 ezer vasutasának élet és munka-
körülményeiről, szociális helyzetéről került jelentés a szakszer-
vezetek vas megyei tanácsának csütörtökön szombathelyen megtar-
tott ülésére. mint a jelentés hangsúlyozta, nyugatmagyarországon
- a szombathelyi máv igazgatóság területén - dolgozik az ország
vasutasságának mintegy 10 százaléka. öt megye vasúti közlekedését
bonyolítják le, s a nemzetközi tranzitforgalomba is fontos
feladatokat látnak el. keresetük 10,9 százalékkal emelkedett
1966 óta, de még így is elmarad az ipari átlagóról. jórészt
ezzel magyarázható, hogy lényegében az igazgatóság egész terüle-
tén létszámihiány van. ennek ellensúlyozására nagyszabású korszerű-
sítések vannak folyamatban. kiemelkedő ezek közül veszprém-külső
pályaudvar átépítése, a nagyforgalmú székesfehérvár-celldömökli
vasútvonalon korszerű biztosító berendezéseket szeretnek fel-
befejezéshez közeledik a szabadbattyán-tapolcai vonal átépítése.

az elmúlt években 273 lakás épült a nyugatmagyarországi
vasutasoknak. tizenötmillió forinttal bővítik a hévízi
és a balatonfüredi gyógyházat. celldömölkön az év végére elkészül
egy 950 személyes új öltöző és mosdó, zalaegerszegen fogászati
szakrendelő épül a közeljövőben a vasutasok részére./mti/

bb 25. debreceni történészek Lublinban

vid-kz/mné/-s hk 1969. szeptember 25.

a debreceni kossuth lajos tudományegyetem és a lublini
tudományegyetem együttműködési szerződése alapján négytagú tör-
ténész-delegáció utazott csütörtökön debrecenből Lublinba dr.
szendrey istván tanszékvezető egyetemi tanár vezetésével. a kül-
döttség egy hetet tölt a testvérváros egyetemén. dr. beck Mihály
professzor, a fizikai, kémiai tanszék vezetője ugyanezen a napon a
német demokratikus köztársaságba utazott. részt vesz a jená-
ban tartandó koordinációs kémiai szimpóziumon és előadást tart a
lipcsei egyetemen./mti/

15.23/-s kc 1732

-- 14 --

bb 27. mennyit és mit eszünk 1985-ben ? - erről az ételmiszer-
fogyasztás távlati fejlesztéséről

kf/-s ie hk 1969. szeptember 25.

a belkereskedelmi kutató intézet a hazai és a nemzetközi fej-
lődés elemzése és egyéb tényezők, várható körülmények alapján ki-
dolgozta a lakosság ételmiszerfogyasztásának hosszútávú, 1985-ig
terjedő prognózisát. a tanulmányt csütörtökön a magyar tudományos
akadémián tartott ankéton közgazdászok, ipari, mezőgazdasági és ke-
reskedelmi szakemberek vitatták meg.

zala ferenc, a belkereskedelmi kutató intézet igazgatója
vitaindító előadásában elmondotta, hogy az ételmiszer-prognózist
több változatban dolgozták ki, de közülük csak a legvalószínűbbnek
tartott, közepes fejlődési ütemű feltételező variációt terjesz-
tették a szakemberek elé.

a feltételezések és számítások szerint a lakosság egy főre
jutó ételmiszer- és élvezeti cikk-fogyasztása évi átlagban
4,3 százalékkal emelkedik, tehát 1985-ben több mint kétszerese
lesz az 1967. évinek, s változatlan áron eléri a 16 000 -
17 000 forintot. ebben az időszakban az egy főre jutó összfogyasz-
tás 141 százalékkal emelkedik, az ételmiszerek fogyasztása 88
százalékkal, az élvezeti cikkeké 177 százalékkal növekszik. a
lakosság egy főre jutó kalória-fogyasztása évek óta meghaladja
a napi 3 000-et, ezért nem számolnak növekedésével, sőt az
életkörülmények változása inkább kismértékű csökkenését indo-
kolja.

a számítások szerint a jelenlegi napi 94-96 grammos
fehérjefogyasztás 109-112 grammra nőhet. a húsfogyasztás a jelen-
legi 54 kilóról 82-84 kilóra, tejből és tejtermékből a mostani
105 kilo legfeljebb 180-200 kilóra növekedhet. a prognózis a bur-
gonya-fogyasztás 10-15 kilos, a cukorfogyasztás 10-12
kilo, a zsír- és zsíradék fogyasztás 4-6 kilos csökkenésével számol. zöldsé-
ségféléből és gyümölcsből a mostani 153 kilos fejadag 205-215
kilogramra növekedhet. a feltevés szerint az élvezeti cikkek for-
galma számottevően meghaladja majd az ételmiszerekét, a jelenleginek
csaknem háromszorosára növekedhet. a leggyorsabb ütemű várható-
an az alkoholmentes italok fogyasztása lesz, ezt követi a
kávé, a teáé, a söré.

/ folyt.köv./

- 15 -

15.45/um kc 1736

1830 Dm

bb 27./ mennyit és mit eszünk.... 1. folyt./-s

az iparilag feldolgozott élelmiszerek és élvezeti cikkek értéke a mostani 49 milliárdról 1985-ig 140 - 142 milliárd forintba növekszik, tehát csaknem megháromszorozódik. a kereskedelemnek 1985-ben csupán élelmiszerekből és élvezeti cikkekből 30 százalékkal nagyobb forgalmat kell lebonyolítania, mint amennyi jelenleg az egész boltkereskedelem forgalma.

a vitaanyag ennek megfelelően részletezi az élelmiszeripar gyorsított fejlesztésével kapcsolatban támasztott igényeket, a kereskedelem és a vendéglátás, a tárolás, a csomagolás, a szállítás, az értékesítő hálózat fejlesztésének szükségességét. a tanulmány szerint az élelmiszerek és élvezeti cikkek fogyasztásának növekedéséhez a megfelelő termelési háttér rendelkezésre áll, s ehhez ki kell elégíteni a mezőgazdaság ártermelésének évi átlagos 2 - 2,2 százalékos növekedését.

a vitában többen szólaltak fel, köztük Kovács Sándor, a szövetség elnökhelyettese, aki a vitaanyagot inkább hipotézisnek, mint prognózisnak tartotta, s elsősorban fogyatékoságairól beszélt. kifogásolta például, hogy a tanulmány nem számol az árváltozásokkal s a fogyasztás összetételének alakulásával az 1967-es árakat, illetve ezek arányait veszi alapul. dr. Kökény Gyula, az állatfogyasztás és húsipari törzsi főosztályvezetője a húsfogyasztásra vonatkozó számokat tartotta magasnak, szerinte az egy főre jutó 70-75 kilos fogyasztás látszik reálisnak.

a vitában elhangzott kifogásokat, észrevételeket és javaslatokat a kutató intézet felhasználja majd a távlati terv kidolgozásához./mti

..

bb 29. a kertszövetkezetek működéséről tárgyal a szövetségi bizottság

ki/-s 1e hk

1969. szeptember 24 25.

a fogyasztási és értékesítő szövetkezetek országos tanácsa mellett működő szövetségi bizottság kétnapos tanácskozása kezdődött csütörtökön mezőkövesden.

a bizottság fehér Lajosné elnöklétével egyebek között meg tárgyalta a nők részvételét, tennivalóit a fogyasztási és értékesítő szövetkezetek alapozásában, elkészítésében s megvitatta a kertszövetkezetek működését./mti/

..

16.00/e KLF

- 16 -

bb 28. sajtótájékoztató a VIII. muzeumi hónap programjáról - védnökség a szentendrei skanzen felett

ol/fné/-s hk

1969. szeptember 25.

tizenegy új állandó és több mint száz időszakos kiállítás nyílik az idei, immár nyolcadik muzeumi hónap alkalmából. az idén az eseménysorozat tulajdonképpen már szeptemberben elkezdődött, amire az alkalmat a művészettörténeli kongresszus, a különféle tájrendezvények, a budapesti művészeti hetek és a felszabadulás 25. évfordulójának már megkezdődött ünnepségsorozata adta. előreláthatólag novemberre nyúlik majd át a gazdag program, amelyről csütörtökön a magyar sajtó házában gyöney Antal, a művelődésügyi minisztérium főosztályvezetője tájékoztatta az újságírókat.

a muzeumi hónap hivatalosan október 4-én, az alapításának 225. évfordulóját ünneplő orosházán veszi kezdetét, az „orosháza nyolc nemzedéke”, című kiállítás megnyitásával egyidejűleg. a vidéki tárlatok, bemutatók nagy része a felszabadulási évfordulóhoz kapcsolódik. egyebek között Makón, Csongrádon és Egerben rendeznek felszabadulási emlékkiállítást, sajátos programmal nyílik tárlat például Debrecenben, ahol 25 év politikai plakátjait mutatják be, Karcagon pedig a város történetének felszabadult negyedszázadáról adnak áttekintést.

a hónap alkalmából megnyitnak néhány új állandó reprezentatív kiállítást is; Zalaegerszegen a falu muzeum mellett az olajipar történetét mutatják be szabadtéri kiállítás formájában, Tiszabercen átadják rendeltetésének a Bessenyei György emlékszobrárt, Pécsen, a Janus Pannonius muzeumban megnyitják déldunántuli legnagyobb új régészeti állandó kiállítását. ugyancsak Pécsen rendezik a II. országos Kisplasztika Biennálét, Hódmezővásárhelyen pedig a XVI. vásárhelyi őszi tárlatot. különösen gazdag a vidék képzőművészeti programja; többek között például Békéscsabán a megye művészeinek képeiből jubileumi képzőművészeti tárlat nyílik, Esztergomban pedig a XVII-XIX. századi kerámia művészet kincseiből rendeznek kiállítást. a sokoldalú kiállítási programban érdekesnek ígérkezik a „a gyulai hírlapírás száz éve...”, valamint a hazai középülettervezés utolsó tíz évének eredményeit bemutató székesfehérvári kiállítás. két megye és számos intézmény együttműködéséből jött létre Sopronban a magyarországi reneszánsz és a nyugat-magyarországi könyvkötészet XV.-XIX. századi történetét reprezentáló vándorkiállítás.

/ folyt.köv./
16.20/e KLF

- 16/a

a fővárosi programból: megnyílik az aquincum^m helyreállított romterület; az iparművészeti múzeumban az eszterházy kincsek újja-
rendezett kiállítása, valamint az európai kerámia történetét be-
mutató új állandó kiállítás; a magyar nemzeti múzeumban tíz napig
láthatják az érdeklődők a rodostóból származó rákóczi-ereklyé-
ket, s ugyanitt a xv. századi dél-csehországi kerámiák tárlatát.
nagy-tétényi kastélymúzeumban gótikus butorok és porcelán figurák
a szépművészeti múzeumban rembrandt- emlékkiállítás, a természet-
tudományi múzeum tárlóban a dél-amerikai gyűjtemény válogatott ritka
sáigai várják a látogatókat.

gazdag a kiegészítő program is: több helyen tartanak tudományos
ülésszakot, növelik az előadások és tárlatvezetések számát, ünnepi
hangversenyeket rendeznek a múzeumokban, valamint sok tanulmányi és
műemléki kirándulást, s nem hiányoznak a programból az ifjúsági vetél-
kedők sem.

ugyanezen a sajtótájékoztatón jelentette be fodor lászló, a
kisz kb tagja a kisz pestmegyei bizottságának első titkára, hogy az
ifjúsági szervezet védnökséget vállalt a szentendrén épülő szabad-
téri néprajzi múzeum felett. a védnökség gondolata a megye ifju-
sági kulturális fórumán fogalmazódott meg, s azt magáévá tette
a kisz kb is, mivel a skanzen alkalmat nyújt a történelmi és
politechnikai oktatás szemléltetésére, pótolhatatlan nevelési
eszköz, különösen a szocialista hazafiság tartalmának és ha-
gyományainak megismertetéséhez, megszerettetéséhez. a szocialista
létesítmények egész soráért vállalt kisz védnökségektől eltérően
a fiatalokat ezúttal arra is mozgósítják, hogy kétkézi munká-
jukon túl, szakmai tudásukat és ismereteket is állítsák az ügy-
szolgálatába. a kisz kb széleskörű felvilágosító munkával, a nép-
rajzi múzeum tudományos és szakmai irányítással, pályázatokkal
ösztönzi a fiatalokat a különféle tájegységeken kiválasztott
objektumok szocialista megőrzésére és a berendezési tárgyak gyű-
tésére. a védnökségvállalás időszaka alatt a szervezett társadal-
mi munkára is sor kerül. a kisz kb 1970 nyarától ifjúsági építő-
táborot hív életre, az ország középiskolás diákjainak részvételével
s társadalmi szervező irodát a műszaki egyetemek és más építő-
ipari oktatási intézmények hallgatóinak részvételével. a különféle
tájegységekre jellemző növények meghonosítása, a korabeli mező-
gazdasági kultúra rekonstrukciója érdekében felhívást intéz a gödöllői
agrártudományi egyetem, s a többi hazai mezőgazdasági és kertészeti
főiskola hallgatóihoz. igénybe kívánja venni a kisz kb az egyetemi,
főiskolai tudományos diákkörök segítségét is. a kisz falumúzeum
feletti védnöksége céljából és jellegéből adódóan társadalmi. a mun-
kában legaktívabb legjobb eredményeket elérő kisz- szervezeteket
fiatalokat megjutalmazzák. a védnökségi program október 1-ével,
az alapokmány ünnepélyes aláírásával veszi kezdetét, s 1975-ig
a szabadtéri néprajzi múzeum felépítéséig tart.

a kisz képviselőjének szavaihoz gönyei antal újabb be-
jelentést fűzött: a védnökségből részt kért a hazafias népfront is;
az erről szóló okmányt ennek megfelelően dr. orbán lászló, a művelő-
désügyi miniszter első helyettese, erdei ferenc, a hazafias nép-
front országos tanácsának főtitkára és méhes lajos, a kisz kb
első titkára írja majd alá szentendrén./mti/

bb. 30. állami szerv képviselje a társasházépítő társulásokat

vid-kz/mné/e hk

1969. szeptember 25.

a társasházépítés helyzetét vizsgálta meg csütörtökön székesfehérvárott megtartott ülésén a fejér megyei népi ellenőrzési bizottság. legsúlyosabb hibaként említették, hogy az építetők érdekei nincsenek megfelelően képviselve. a bizottság éppen ezért azt javasolja az illetékes szerveknek, hogy a jövőben valamilyen formában állami szerv képviselje az építő társulásokat, s intézze - egészen a kulcsátadásig - az összes hivatalos tennivalókat. ennek hiányában ugyanis rendkívül sok és súlyos visszaélés történik. javasolta továbbá a bizottság: tegyék lehetővé, hogy a társasházépítők munkájukat hozzájárulhassanak az építkezéshez, s ezt számítsák le a befizetendő összegből. /mti/

bb. 31. hajdu-bihar megyei békeaktiva

vid-kz/mné/e hk

1969. szeptember 25.

csütörtökön debrecenben tartották meg a hajdu-bihar megyei társadalmi és tömegszervezetek képviselőinek részvételével a békemozgalom négyéves eredményeit összegező megyei békeaktiva ülést. a mozgalom kiemelkedő aktivistáinak kitüntetésekkel adták át és megválasztották azt a 21 küldöttet, akik majd a 7. békekongresszuson képviselik hajdu-bihar megye békeharcosait. a küldöttek között van dr. bartha tibor tiszántúli református püspök és dr. bogárné rezsó kossuth-díjas akadémikus, a kossuth lajos tudományegyetem professzora. a küldöttválasztó ülésen megjelent sikula györgy, az mszmp hajdu-bihar megyei bizottságának titkára és barati józsef, a hazafias népfront országos tanácsának titkára. /mti/

bb. 32. országos polietilén kollokvium

vid-kz/mné/e hk

1969. szeptember 25.

a magyar kémikusok egyesületének műanyagipari szakosztálya rendezésében nyílt meg csütörtökön miskolcon a technika házaiban a háromnapos polietilén kollokvium. összehívásának az adja meg az időszerűségét, hogy az idén a tiszai vegyikombinátnak megkezdődik az ország első polietilén gyárának üzembehelyezése. a kollokviumon résztvevő, mintegy 20 intézmény - a gyártó vállalatok, a felhasználók és a kutató intézetek - szakemberei ennek megfelelően e korszerű anyag leggazdaságosabb felhasználásának lehetőségével foglalkoznak. zentai ernő, a magyar kábelipari művek vezérigazgatója megnyitó előadásában többek között arra mutatott rá, hogy a hazai polietilén gyártás megindulása lehetővé teszi a kábeliparnak, hogy egyrészt csökkentsze az importot, másrészt pedig fokozza az exportját. /mti/

16.40/um hc 19.00

- 18 -

bb 33. békeaktiva ülés békéscsabán

vid/kz/mné/um hk

1969. szeptember 25.

csütörtökön békéscsabán rendezte meg a hazafias népfront békés megyei szervezete a vii. békekongresszust előkészítő küldöttválasztó békeaktiva ülést. a tanácskozáson résztvevő kovács dezsőné kossuth-díjas pedagógus, az országos béketanács alelnöke és szilágyi péter, a magyarországi románok demokratikus szövetségének főtitkára. megjelent a megye társadalmi és tömegszervezeteinek több vezetője. dr. pirityi károly, a békéscsabai városi kórház igazgató főorvosa a hazafias népfront megyei alelnöke beszédében hangsúlyozta, hogy azoknemzetiségű megyében az elmúlt 20 évben széles néptömegeket mozgató erővé terebélyesedett a békemozgalom. rendezvényei tömegek vettek részt. az „egyiskola, egy kórház vietnamnak”, akció keretében például 1,8 millió forint gyűlt össze a baráti nép megsegítésére. az ülés résztvevői végül 18 küldöttet választottak a vii. magyar békekongresszusra. /mti/

bb 34. elszaporodtak a mérgező gombák a bükkben

vid/kz/mné/um hk

1969. szeptember 25.

a bükk hegységben, ahol több mint 1.000 gombafajta tenyészik, az idén különösen nagymértékben elszaporodtak a mérgező gombák. a miskolc-tapolca környéki erdőségekben, valamint a csanyik völgyben, ahová a miskolci kirándulók többsége jár gombászni, nagy tömegben található gyilkos- és párduggalóca. mindkettő nagymérvű elszaporodását a csapadékos őszelőt köveető napsütéses időjárással hozzák összefüggésbe. a mérgezések megakadályozására figyelmeztető táblákat állítottak fel, s az átlagosnál több gombavizsgáló állomást szerveztek. /mti/

bb 36. országos „juhos napok”, gyulán

vid/kz/mné/um hk

1969. szeptember 25.

harmadik alkalommal rendeztek csütörtökön gyulán országos „juhos napokat”. több mint 200 állatorvos, juhtenyésztési felügyelő, s juhtenyésztési szakember érkezett ez alkalomból a városba. két napig tartó tanácskozáson kilenc szakelőadás hangzik el, főként az állomány minőségének javítási lehetőségeiről. a megnyitó előadást dr. mézáros györgy egyetemi tanár tartotta a nagyüzemi juhtenyésztés néhány szaporodás-biológiai problémájáról. /mti/

16.45 /um hc 18.00

- 19 -

bb 35. az ezredfordulóra 300.000-re növekszik debrecen lakóinak száma

vid-kz/mné/-s hk

1969. szeptember 25.

a város fejlesztésének eddigi eredményeit és távlati terveit bemutató kiállítás nyílt csütörtökön debrecenben. dr. Kovács Imre a városi tanács vb. elnökhelyettese megnyitó beszédében bejelentette, hogy demográfiai becslések szerint - a természetes szaporulat és bevándorlás révén - az ezredfordulóra debrecen lakóinak száma 300.000-re növekedhet. a jövő debrecene mint mondotta, a város jelenlegi területén épül fel, s így egyetlen lehetőségként felfelé terjeszkedik. a kiállításon már láthatók is a tervezett magasházak kicsinyített modelljei./mti/

--

bb 37. több mint 100 éves receptek

vid-kz/ mné/-s hk

1969. szeptember 25.

muzeumokban, levéltárakban felkutatott, gyakran több mint 100 éves receptek alapján készült ételeket rendelhetnek a vendégek a csütörtökön megkezdődött egyhetes bemutató ideje alatt miskolcon a tiszai pályaudvar éttermében. tizenegyféle leves, huszonegyféle különböző husétel, tizenegyféle tészta szerepel a bemutató ét-lapján. közöttük sok olyan rangos ételkülönlegesség is található, amelyek valaha csak főúri asztalokon kerültek terítékre. ilyen például az „erőleves jakubinus módra”, továbbá a „hegyaljai szüretelő pécsenye”, valamint a „tokaji borhabos palacsinta”, és a „szalonnás göngyölt harcsa”, „őseink egyébként - mint a bemutató alkalmából tartott sajtótájékoztatóján tóth lászló, az utasellátó vállalat főigazgatója elmondotta - igényesebbek voltak az étkezés-re, mint mi. a dúsabb ízeket szerették, amelyeket többféle nyers-anyag egybedolgozásával és rendkívül szakszerű fűszerezéssel értek el. az utasellátó vállalat országszerte összegyűjti az egyes tájegységek régi ételeinek receptjeit, s ezeket - együttesen mintegy 500-at - könyv alakban is kiadják./mti/

--

bb 38. győztesek vetélkedője az ndk kulturában

fe/fné/-s hk

1969. szeptember 25.

a képes nyelvmester szerkesztősége és az ndk kulturális központja a német demokratikus köztársaság megalakulásának 20. évfordulója tiszteletére rejtvenypályázatot hirdetett. a beérkezett pályázatok értékelése megtörtént, s a győztesek vetélkedőjét és az ünnepélyes eredményhirdetést vasárnap délelőtt 10 órakor tartják az ndk kulturális központjában./mti/

17.00/um

- 20 -

bb 39. magyar-mongol együttműködési munkatervet írtak alá

t fe/fné/um hk

1969. szeptember 25.

a magyar tudományos akadémiai tudósklubjában csütörtökön írták alá a magyar tudományos akadémia és a mongol tudományos akadémia között az 1970-71-es évre szóló tudományos együttműködési munkatervet. az okmányt magyar részről ligeti lajos alelnök, mongol részről cs. szereeter főtitkár írta alá./mti/

--

bb 40. 1939 - varsó ellenáll

k fe/fné/um h k

1969. szeptember 25.

címmel dr. stanislaw andrzej sochacki, a lengyel kultúra igazgatója filmbemutatóval egybekötött előadást tart péntek este 18 órakor a lengyel kultúra nagymező utcai klubhelyiségében./mti/

--

bb 43. pullai árpád látogatása kőbányán

i ol/fné/um hk

1969. szeptember 25.

pullai árpád, az mszmp központi bizottságának titkára csütörtökön látogatást tett kőbányán. társaságában volt katona imre, a budapesti pártbizottság titkára és szeles gábor, a x. kerületi pártbizottság titkára.

a délelőtti órákban felkeresték a budapesti vegyipari gépgyárat, ahol a vendégeket vég béla igazgató és nagy lászló az üzem pártbizottságának titkára fogadta. rövid áttekintést adtak a vállalat munkájáról, majd együttesen meglátogatták a gyárat.

a gyárlátogatás után pullai árpád közvetlen baráti beszélgetést folytatott az üzemi pártaktivistákkal, délután pedig a kerületi pártbizottság székházában tájékoztatta a kőbányai pártmunkásokat az időszerű bel-és külpolitikai kérdésekről./mti/

--
- 21 -

17.1 *ke 1820*

bb 41. kitüntetés

k/-s zs hk

1969. szeptember 25.

a népköztársaság elnöki tanácsa dr. babcsák istvánné fehér margitnak, az mszmp kb irodája munkatársának eredményes munkássága elismerésül a munka érdemrend ezüst fokozata kitüntetést adományozta.

a kitüntetést losonczy pál, az elnöki tanács elnöke nyújtotta át. jelen volt a kitüntetés átadásánál cseterki lajos, az elnöki tanács titkára, sándor józsef, az mszmp kb osztályvezetője és dr. sik ottó,, az mszmp kb alosztályvezetője./mti/

-. -

bb 42. kettészakította Európát az időjárás - itt a vénasszonyok nyara ?

tz/gg/-s 1e hk

1969. szeptember 25.

a hét közepén éles határvonal keletkezett időjárási szempontból Európa keleti közepén - mondta rajkai ödön, a központi meteorológiai intézet tudományos főmunkatársa. a párizs-koppenhága-leningrád vonaltól északra ugyanis egymást követik a változó-kony, esős, szeles időt hozó csendes légköri tömegek, az észak-skandináviától moszkva felé húzódó, körülbelül 500 kilométer széles sávban a nappali felmelegedés már a 10 fokot sem érte el, ezzel szemben az említett vonaltól délre mindenütt gyönyörű, napos, csendes, száraz idő alakult ki, és közép-Európában, tehát a kárpát-medence környezetében is 18-24, a földközi-tenger térségében 28-29, sőt ezen a tájon egy-két helyen még 30 fokos maximumokat is mértek.

a maximumok hazánkban szerdán 19-23, csütörtökön pedig az ország területének 90 százalékán 20-24 fok között alakultak ki, - elképzelhetőnek látszott, hogy tulajdonképpen az ideai vénasszonyok nyarához érkezünk el. ezt a feltételezést látszik alátámasztani a meteorológusaink által most elkészített távlati előrejelzés is. eszerint tudniillik hétfőig a legalacsonyabb havi hőmérsékletek ugyan még igen szeszélyesen alakulnak - 5-12 fok között változnak - de a legmagasabb nappali hőmérsékletek 20-25 fok között várhatók. öt millimétert meghaladó eső viszont az ország területének legfeljebb 10 százalékán lesz./mti/

-. -

17.08/-s *ke 11.20*

- 22 -

bb 44. a krakkói filharmónia budapesten

gl/-s ká

1969. szeptember 25.

a budapesti művészeti hetekre megérkezett a krakkói filharmónia. a zenekar Jerzy Katlewicz vezényletével szeptember 26-án penderecki Lukács passiójával, 27-én Mozart Requiemjével, s d-dur /Haffner / szimfóniájával mutatkozik be a magyar közönségnek. csütörtökön a művelődésügyi miniszteriumban Jerzy Katlewicz karnagy - aki egyben a zenekar vezetője - s több neves szólista sajtótájékoztatót tartott. a karmester elmondotta, hogy a krakkói filharmónia már többször vendégszerepelt Magyarországon. a zenekar multjáról szólva Jerzy Katlewicz elmondotta, hogy közvetlenül a felszabadulás után, 1945 februárjában már koncertet adott a krakkói filharmónia, s a zenekar azóta bejárta a világot. mostani utjuk során Budapest a zenekar első állomása. a magyar fővárosból tovább indulnak két hónapos turnéjukra, s fellépnek többek között Bécsben és Párizsban is./mti/

-. -

bb 45. a kgst mezőgazdasági állandó bizottságának gépesítési szekciója Komáromban

vid/kz/-s

1969. szeptember 25.

a kgst mezőgazdasági állandó bizottságának Magyarországon üléselő gépesítési szekciója csütörtökön a Komáromi Állami Gazdaságba látogatott. működés közben tekintette meg a hónap elején Budapesten megrendezett szovjet mezőgazdasági gépkiallítás gépeinek egy csoportját: az új típusú traktorokat, munkagépeket, szállító-, és rakodó berendezéseket./mti/

-. -

bb 47. halálosvégű gyorsajtás

ol/fné/-s ká

1969. szeptember 25.

pápai Kálmán 19 éves budapesti géplakatos a XVIII. kerületi Soroksári bekötő úton gyorsajtás közben motorkerékpárjával elütötte a kerékpárján közelekedő Lipkovich Kálmán 37 éves, Budapesten lakó segédmunkást, aki a baleset következtében a helyszínen meghalt. a balesetet okozó motorkerékpár vezetőt súlyos sérüléssel szállították kórházba a mentők./mti/

-. -

- 23 -

19.15/um *ke 11.20*

bb 46. nem a teljesítmény alapján számlázzák a szolgáltatásokat

vid-kz/-s ká

1969. szeptember 25.

a lakosság számára végzett ipari szolgáltatások számlázása nem a tényleges teljesítmények alapján történik - állapította meg a nógrád megyei népi ellenőrzési bizottság csütörtöki ülésén. Általános tünet, hogy a megrendelő csak a javítás elvégzése után tudja meg, mennyit kell fizetnie a szolgáltatásért. az elszámolás jelenlegi rendje nem biztosítja sem a társadalmi tulajdon, sem a megrendelő érdekeinek védelmét. gyakori a visszaélés, amit a szolgáltatási ár-konstrukció, és a bizonylati rendszer bonyolultsága is elősegít. a népi ellenőrzési bizottság a bizonylati fegyelem megszigorításán kívül egyebek között javasolta a szabadáras díjszabás kialakítását, úgy, hogy a szolgáltató vállalatok számára tegyék kötelezővé árajánlat megtételét. így a megrendelőt nem érhetik kellemetlen meglepetések./mti/

bb 48. új, nagyobb hozamu hibrid kukoricák

vid/kz/-s ká

1969. szeptember 25.

a győr-sopron megyei tanács mezőgazdasági és élelmiszerügyi osztálya, valamint a marionvásári kutató intézet kukoricatermesztési ankétot és fajta-bemutatót rendezett csütörtökön a szili győzelem termelőszövetkezetben. győr-sopron megye több mint száz termelőszövetkezeti szakemberével, párt- és tanácsi vezetőkkel a marionvásári kutató intézet tudományos munkatársai megismertették az új hazai hibridkukoricákat és termesztés technikai kísérleteik legújabb eredményeit. mint elmondották: hazánkban a kukorica vetésterületének 85-90 százalékán marionvásári hibrideket használnak. már rendelkezünk olyan hazai nemesítésű új hibridekkel, amelyekkel ha elterjednek a köztermesztésben, a jelenlegi körülbelül 20 mázsáról országos átlagban is 23-24 mázsára lehet emelni a holdankénti hozamokat./mti/

19.25/-s ká 1930

- 24 -

bb 49. lengyel filmnapok orosházán

vid-kz/-s ká

1969. szeptember 25.

csütörtökön lengyel filmnapok kezdődtek orosházán. a megnyitó Unnepeken - amelyen résztvett dr. Stanislaw A. Sochacki, a budapesti lengyel kultúra igazgatója is - Mihalik György, a Kisz Békés megyei bizottságának első titkára mondott beszédet, majd a lengyel filmművészetről hangzott el előadás és levették az „eroica”, valamint az „egy nő a hajón”, című filmeket. a program - lengyel példa alapján - a továbbiakban is „studió-mozi”, formájában bonyolódik: előadások és vetítések váltogatásával elevenítik fel a legsikerültebb filmeket, köztük a „hamu és gyémánt”, -ot. a lengyel filmnapok rendezvényeire 400 fiatal váltott bérletet orosházán és környékén./mti/

bb 50. zsufoltak a bölcsődék, kevés az óvoda székesfehérvárott

vid/kz/mné/-s ká

1969. szeptember 25.

zsufoltak a bölcsődék, alacsony az óvodai férőhelyek száma - állapították meg a székesfehérvári városi tanács csütörtöki ülésén. a város nyolc bölcsődéjében jelenleg 389 kisgyermeket gondoznak, az igény azonban ennek ötszöröse volna. az óvodai helyigénylésnél 1.600 kérelmet kellett visszautasítani. a nehézségek csökkentésére, mint azt a tanács elhatározta, a negyedik öt éves terv időszakában két új bölcsődét és három új óvodát építenek a városban. az iskolák zsufoltságának csökkentésére a következő öt éves tervben három új általános iskola épül./mti/

bb 51. komócsin zoltán előadása a kommunista és munkáspártok moszkvai tanácskozásáról

hi/fné/-s ká

1969. szeptember 25.

a magyar szocialista munkáspárt politikai akadémiájának előadás-sorozatában komócsin zoltán, az mszmp politikai bizottságának tagja, a központi bizottság titkára csütörtökön előadást tartott a kommunista és munkáspártok moszkvai tanácskozásáról. a zeneművészeti főiskola nagytermében megtartott előadáson részt vett az mszmp központi bizottságának és az elnöki tanácsnak több tagja, politikai és társadalmi életünk számos ismert személyisége.

x x x

az előadás anyagát a kossuth könyvkiadó füzet alakban megjelenteti./mti/

- 25 -

19.32/-s ká 1931

bb 52. gázoló gépkocsivezetőket vettek őrizetbe

ol/fné/-s ká

1969. szeptember 25.

Szabó János 39 éves turai lakos, a középület építő vállalat tehergépkocsijának vezetője csütörtökön 12.40 órakor Budapesten, a VII. kerület Dohány utca és Wesselényi utca keresztezésénél nem adta meg az elsőbbséget a járdaszíjra és a járda között haladó pap sándor 97 éves nyugdíjas, budapesti lakosnak és elgázolta őt.

Ugyancsak csütörtökön 12.50 órakor Angyalföldön a Váci ut 135 számú ház előtt figyelmetlenül vezette a bőripari vállalat személygépkocsiját a 34 éves Gyarmati Imre. Balra kanyarodáskor nem adta meg az elsőbbséget a gyalogjárda meghosszabbított vonalában áthaladó özv. Wohn Béláné 75 éves budapesti lakosnak, akit elütött.

Mindkét idős embert életveszélyes sérülésekkel szállították kórházba a mentők. A budapesti rendőrfőkapitányság közlekedésrendészete a két gépkocsivezetőt őrizetbe vette és vezetői engedélyüket a helyszínen bevonta./mti/

--

bb 53. gyermekcipő mintabolt nyílt a Váci utcában

sz/fné/-s ie

1969. szeptember 25.

A szombathelyi cipőgyár a cipőbolt kiskereskedelmi vállalat-tal együttműködve nyitotta meg a Váci utca 28 szám alatt az átépített gyermekcipő mintaboltot. Az üzlet a nyitásra 13.000 páros raktárkészlettel készült fel, 1300 pár cipő ebből már az első napon elfogyott. Forgalomba hozták az üzletben a budapesti őszi vásáron bemutatott és részben már ott is árult, de rövid idő alatt elkapkodott újfazonu, szélesorru betétes lakk-cipőket, lányka félcipőket, fiuknak való sportcipőket és a téli meleg lábbeliket. Rögtön az üzlet megnyitása után ismét kifogyott a készlet néhány modellből, a szombathelyi cipőgyár azonban megígérte, hogy rendszeresen ellátja mintaboltját és amint a szalagokról lekerülnek a jelenlegi szériák, az új fazonokat kezdik gyártani./mti/

--

- 26 -

19.37/-s ká 1945

bb 54. jól sikerült a bécsi-utcai forgalom irányító berendezések premierje

zsu/-s ie ká

1969. szeptember 25.

Csütörtökön reggel helyezték üzembe a Bécsi utca harmincad utca és Deák Ferenc utca kereszteződésében az új típusú „villanyrendőröket”, a premier a várakozásnak megfelelően jól sikerült.

A fővárosi tanács közlekedési főigazgatóságánál elmondták, hogy a Bécsi-utcai csomóponton áthaladó gépjárművezetők véleménye szerint az új jelző berendezések előnyösebbek a forgalom számára és a lámpák jelzési képei szemléletesebbek.

Az új forgalomirányító lámpák nagy előnye, hogy segítségükkel a forgalomirányítás összehangolható és irányonként külön jelezhető. Az új lámpáknak nagyobb a fényereje, mint a régiekének.

A Bécsi utcai csomópontnál a korszerű irányító berendezések üzembehelyezése a fővárosi „jelző lámpa program”, első lépése./mti/

--

bb 55. három magyar aranyérem a plovdivi vásáron

sz/fné/-s ie

1969. szeptember 25.

Csütörtökön a Hungexpo értesítést kapott a plovdivi vásár magyar kiállítóitól, hogy a magyar árubemutató termékek közül három aranyéremmel díjazott a vásár rendezősége. Az egyik díjat a Csepeli szerszámgépgyár többkéses programvezérlésű esztergagépe, a másikat a Zománcipari Művek univer 80 elnevezésű üveg-zománc bevonata, a harmadikat pedig a Híradástechnikai Ktsz transzistív televízió javításra szolgáló tranzisztoros műszere nyerte./mti/

--

bb 56. új lakatosüzemet adtak át a Ganz-mávg Zalaegerszegi gyáregységében

vid-ká/-s ká

1969. szeptember 25.

A Ganz-mávg Zalaegerszegi gyáregységében 8.000.000 forintos költséggel korszerű, darupályával felszerelt lakatosüzemet építettek. Az új üzemen pénteken kezdődik a termelőmunka. Itt gyártják a Ganz motorvonatok hűtőberendezéseit. A terv szerint a Zalaegerszegi gyáregységben összpontosítják ezeknek a berendezéseknek a gyártását./mti/

--

19.42/-s ká 1945

- 27 -

bb 57. magyar-bolgár barátsági nagygyűlés jánosházán

vid/ká/-s ká

1969. szeptember 25.

a hazafias népfront vas megyei bizottságának rendezésében csütörtökön ünnepi nagygyűlést tartottak jánosházán, a bolgár népköztársaság felszabadulásának 25. évfordulója alkalmából. az ünnepségen, amelyen megjelent vaszil bogdanov, a bolgár népköztársaság budapesti nagykövete is, németh istván, a vas megyei pártbizottság titkára mondott beszédet. ismertette azokat az eredményeket, amelyeket a bolgár nép kommunista pártja vezetésével az elmúlt negyedszázad alatt elért. hangsúlyozta: bulgária elmaradott agrárországból ipari agrár állam lett, megnőtt nemzetközi tekintélye. a magyar és bolgár nép testvéri kapcsolatait méltatva hangsúlyozta: az együttműködés újabb állomása volt, hogy az országgyűlés egyhangulag elfogadta a magyar népköztársaság és a bolgár népköztársaság között szófiában 1969. július 10-én aláírt barátsági, együttműködési és kölcsönös segítségnyújtási szerződés törvénybeiktatásáról szóló törvényjavaslatot.

a gyűlésen felszóltat vaszil bogdanov, nagykövet. tolmácsolta a bolgár népköztársaság és a bolgár nép testvéri üdvözlését.

a nagygyűlés a helyi művészeti együttesek műsorával ért véget.

/mti/

--

bb 60. losonczi pát

s/-ká

1969. szeptember 25.

az elnöki tanács elnöke táviratban üdvözölte abdul rahman el-iriani-t, a köztársasági tanács elnökét a jemeni arab köztársaság nemzeti ünnepe alkalmából./mti/

--

20.30/-s

bb 58. losonczi pát távirata ton duc thangnak, a vdk elnökének

mmé/-s ká

1969. szeptember 25.

ton duc thang elvtársnak, a vietnami demokratikus köztársaság elnökének

h a n o i

kedves ton duc thang elvtárs!

a vietnami demokratikus köztársaság elnökévé történt megválasztása alkalmából a magyar népköztársaság elnöki tanácsa, a magyar nép és a magam nevében szívből jövő legjobb kívánságaimat küldöm önnek.

kivánom, hogy a vietnami demokratikus köztársaság, az egész vietnami nép a ho si minh elvtárs által kijelölt úton haladva további kiemelkedő eredményeket érjen el függetlensége megvédésében, a szocialista társadalom építésében, hazája egyesítéséért folytatott harcában, a vietnami demokratikus köztársaság dolgozó népének és a szocializmus nemzetközi ügyének javára.

biztosíthatom, hogy a magyar nép az internacionalizmus eszméitől vezérelve a jövőben is minden tőle telhető segítséget és támogatást megad az amerikai imperialista agresszió végleges felszámolásához, a vietnami demokratikus köztársaság függetlenségének megvédéséhez.

a vietnami nép javát, népeink barátságát szolgáló magas és felelősségteljes munkájához sok sikert és jó egészséget kívánok önnek.

losonczi pát, a magyar népköztársaság elnöki tanácsának elnöke.

/mti/

--

20.32/-s

- 29 -

bb 61. arturo da costa e silva

ká/-s ká

1969. szeptember 25.

a brazil szövetségi köztársaság elnöke táviratban mondott köszönetet losonczi pálnak, az elnöki tanács elnökének a brazil nemzeti ünnep alkalmából hozzá intézett jókívánságaiért. magalhaes pinto külügyminiszter ugyancsak táviratban köszönte meg péter jános külügyminiszter ez alkalomból küldött üdvözlését./mti/

--

bb 62. a román kommunista párt

ká/-s ká

1969. szeptember 25.

központi bizottsága és a román szocialista köztársaság államtanácsa az mszmp központi bizottságához és az elnöki tanácshoz intézett táviratban fejezte ki köszönetét d. petrescu-nak az rkp kb. állandó elnöksége tagjának az rszk államtanácsa alelnökének elhunytá alkalmából küldött részvétaviratért./mti/

--

bb 59. kisházi ödön,

mné/-s ká

1969. szeptember 25.

az elnöki tanács helyettes elnöke, a vietnami demokratikus köztársaság alelnökévé történt megválasztása alkalmából táviratban üdvözölte nguyen luong bang-ot a vietnami demokratikus köztársaság alelnökét./mti/

--

- 30 -

20.37/-s

utl

bb 63. megnyílt a svéd mecman cég budapesti irodája

kf/-s ie ká

1969. szeptember 25.

az egri finomszerelvénygyár két éve 10 esztendőre érvényes kooperációs megállapodást kötött a svéd mecman céggel pneumatikus automatika-elemek gyártására. az együttműködés azóta igen gyümölcsöző. az egri gyár tavaly 20 millió forintos forgalommal zárta az évet, az idén pedig várhatóan már 40 millió forint értékű pneumatikus automatát gyárt.

a kooperáció továbbfejlesztését jelenti, hogy a finomszerelvénygyár és a mecman budapesten, az október 6. utca 4. számban vevőszolgálatot és tervezőirodát állított fel. a mecman irodát csütörtökön délután asztalos lajos kohó- és gépipari miniszter-helyettes és sigge lilliehöök svéd nagykövet jelenlétében - ünnepélyesen nyitotta meg kócza imre, a finomszerelvénygyár és gunnar berstrand, a mecman cég vezérigazgatója.

az iroda a pneumatikus elemek forgalmazásán kívül az alkalmazásukhoz szükséges tervezést is vállalja, ellátja a szerviz szolgálatot, s műszaki tanácsadást nyújt. ezenkívül kiállítótermében rendszeresen bemutatja a legújabb pneumatikus automatikai-elemeket célgépeket, s lehetővé teszi az automatizáláshoz, mechanizáláshoz tervezett elemek helyszíni kipróbálását. az irodában „mecman-iskola”, is működik, ahol előadásokat, tanfolyamokat rendeznek a korszerű pneumatikus technológia megismertetésére.

az iroda megnyitása után a mecman-cég vezetői elmondották, hogy 14 országban 31 hasonló irodájuk működik. kooperációs megállapodást azonban csak magyarországgal kötöttek, s az együttműködéssel igen elégedettek. a finomszerelvénygyárban készült elemek minősége egyenértékű a stockholmi mecman gyárban készült termékekével. a magyarországon előállított mecman gyártmányok mintegy 45 országba jutnak el./mti/

--

bb 64. italkocsiról választhat a vendég - új szolgáltatásokat vezet be a hungarhotels

kf/-s ká

1969. szeptember 25.

a hungária szálloda és étterem vállalat csütörtökön délután szakmai bemutatót rendezett a budapest szállóban: igazgatóival, üzletvezetőivel ismertette meg az új éttermi szolgáltatásokat és az ezekkel kapcsolatos technikai eszközöket.

/folyt.köv./

- 31 -

20.37/-s

utl

bb 64./ italkocsiról.... 1. folyt./-s

a bemutató alkalmából lontai egon kereskedelmi igazgató elmondotta, hogy éttermeikben gazdagítani fogják a kiszolgálási formákat. ezekhez különleges kívánásoknak megfelelő éttermi eszközöket, szervizkocsikat, grill asztalokat, flambirozó kocsikat, stb. gyártanak. külön-külön kocsit szolgál például az italok, az előételek, a sajtok, a gyümölcsök, felvonultatására, az új szolgáltatás lényege ugyanis az, hogy a pincér kis kocsin tolja a vendégek asztalához például az aperitifek teljes választékát, az asztalnál tölti a kiválasztott italból, illetve helyben készíti el a megrendelt keveréket. ugyanígy készítik el és szolgálják fel az asztaloknál az előételeket, sőt néhányfajta meleg ételt, sültet is az asztalnál fejeznek be. használják majd az asztali melegítőt - a kis elektromos sütőben forrón tartott fémlapokat - amely a kitálatl ételt elfogyasztásig melegen tartja.

az új éttermi szolgáltatásokat jövőre a hungarhotels valamennyi éttermében bevezetik./mti/

a szerkesztőségek figyelmébe !

mai bb 12. számú hírünk címében és szövegében a helység-
név helyesen:

győr-szemere /tehát nem szemerehegy!/
--

/mti/

bb 65. koreai fotókiállítás nyílt budapesten

ve/mné/-s ká

1969. szeptember 25.

huszonegyéves a koreai népi demokratikus köztársaság címmel reprezentatív fotókiállítás nyílt csütörtökön a belügyminisztérium népköztársaság uti kiállítótermében. a tárlat két helyiségben elhelyezett mintegy 150 nagyméretű fotó illusztrálja azt a hatalmas fejlődést, amely az ország életében az elmúlt több mint két évtized alatt végbement. papp árpád, a munkásország országos parancsnokjának megnyitó beszéde után li dong szon, a koreai népi demokratikus köztársaság budapesti nagykövete mondott köszönetet a kiállítás megrendezéséért./mti/

20.50/-s

- 32 -

bb 67. időjárásjelentés

mné/-s ká

1969. szeptember 25.

a meteorológiai intézet jelenti szeptember 25-én 19.00 órakor:

szép őszi idő

várható időjárás péntek estig: napközben kissé megnövekvő fátyolfelhőzet, száraz meleg idő. időnként kissé megélénkülő, változó irányú szél. várható legmagasabb nappali hőmérséklet pénteken 20-25 fok között./mti/

bb 66. fogadás az ndk nagykövetségén

ve/mné/-s ká

1969. szeptember 25.

dr. herbert plaschke, a német demokratikus köztársaság budapesti nagykövete csütörtökön fogadást adott a magyar ipari és külkereskedelmi vállalatok vezetői és munkatársai, valamint a magyar- és az ndk gazdasági bizottságok vezető személyiségei tiszteletére.

a nagykövet üdvözlő szavaiban emlékeztetett arra, hogy az ndk a közeljövőben ünnepli fennállásának 20. évfordulóját. a hazájában elért sikerek elképzelhetetlenek lennének a testvéri szocialista országok együttműködése nélkül. a magyar népköztársaság és az ndk közötti kereskedelem volumene az utóbbi évtizedekben évente mintegy 13 százalékkal emelkedett. az ipari struktúrát meghatározó ágazatokban új kooperációs kapcsolatok jöttek létre és új tartalmakat tártak fel, amelyek elősegítik mindkét ország gyorsabb ütemű gazdasági fejlődését. az ndk-ban különösen nagyra értékelik a magyar elektrotechnika, a gépipar, a gépkocsipar és a gyógyszeripar termékeit. a nagykövet végül köszönetét tolmácsolta mindazoknak a magyar kereskedelmi szakembereknek, akik a gyümölcsöző együttműködést munkájukkal elősegítik.

a szívélyes hangú ^{látu} fogadáson megjelentek a külkereskedelmi minisztérium, a külügyminisztérium és más szaktárcák vezető képviselői./mti/

20.55/-s

- 33 -

bb. 68. a budapesti zenei hetek nyitó koncertje

t ol./mné/e ká

1969. szeptember 25.

csütörtökön az erkel színházban rendezték meg az idei - immár 11. - budapesti zenei hetek nyitókoncertjét. az est műsorát a magyar állami hangversenyzenekar ferencsik jános vezényletével és kiss gyula zongoraművész közreműködésével tolmácsolta. elhangzott kodály: concerto című műve, bartók 3. zongoraversenye, valamint zene huros-, ütőhangszerekre és celestára című kompozíciója.

a továbbiakban november 4-ig mintegy 30 hangversenyre kerül sor, neves hazai és külföldi dirigensek, előadóművészek, együttesek felléptével. /mti/

bb 69. a lengyel nőszövetség elnöke budapesten

mné/-s ká

1969. szeptember 25.

a magyar nők országos tanácsa végrehajtó bizottságának meghívására csütörtökön néhánynapos látogatásra budapestre érkezett maria milczarek, a lengyel nőszövetség elnöke és wanda rudiuk, a lengyel nőszövetség szervezési osztályának vezetője. a vendégeket a repülőtéren erdei lászlóné, a nőtanács elnöke és a lengyel nagykövetség delegációja fogadta. /mti/

21.00/-s

- 34 -

M.T.I.

Kiadja a Magyar Távirati Iroda. Budapest, I. Fém-utca 5-7. Telefon: 159-490, 359-590

A szerkesztésért és kiadásért a vezérigazgató felel.

parlament

1969. szeptember 25.

ökk. 1. gáspár sándor beszéde

í hi/gg/gy//zs

1969. szeptember 25.

rendelkezésre bocsátjuk gáspár sándornak, az mszmp politikai bizottsága tagjának, a szot főtitkárának csütörtökön a parlamentben elhangzó beszédét. a beszéd feloldásig embargós, csak jelzésre adható ki

x x x

tisztelt országgyűlés!

a szakmunkásképzésről szóló új törvény megalkotását időszerezűnek, szükségesnek tartjuk. az új törvényt az országunk társadalmi, politikai, gazdasági életében végbement változások indokolják. a régi törvény jóváhagyásának időszakában a szakmunkásképzés - az akkori viszonyoknak megfelelően - a mennyiségi igényeknek volt alárendelve. az elmúlt két évtizedben azonban társadalmunk egészében, ezen belül a tudomány, a technika és különösképpen a technológiák terén forradalmi és minőségi változások következtek be. így a szakmunkásképzésben is magasabb - alapvetően minőségi - követelmények kerültek előtérbe.

- az elmúlt évtizedekben fő gondunk az volt, hogy munkahelyet teremtsünk mindenki részére, aki dolgozni tud és akar; ma viszont már a szakmájukat értő és kedvelő, jól képzett szakmunkásokra van szükség.

- társadalmi igény, hogy olyan szocialista szakembereket képezzünk és neveljünk, akikben él a jövő iránti felelősségérzet; s tehetségük, képességük, tudásuk, erejük legjavát adva munkálkodnak a szocializmus építésében.

/volyt. köv./

- 1 -

parlament

bkk. 1. / gáspár sándor... 1. folyt./ gy

- a betervezett törvény-javaslat célul tűzi ki, hogy a munkásifjúság teljesítse hivatását: eszméiben, szaktudásban és emberségben legyen méltó a munkásosztály történelmi, politikai küldetéséhez.

- mit várunk az új törvénytől? mindenekelőtt azt, hogy a szakmunkásképzéssel szervezettebben, és intézményesebben foglalkozzának, s hogy a mai kor igényeit, az egyre növekvő szükségleteket magas színvonalon kielégítsék. továbbá az új törvénytől, s annak végrehajtásától a fizikai munka, ezen belül is a szakmunka nagyobb megbecsülését, rangjának növelését várjuk. úgy ítéljük meg, hogy a szaktudás, a szakmai képzettség ma már nem egyszerűen megélhetési lehetőség, mint a múltban volt, hanem társadalmi értelemben vett nemzeti kincs. az egyén számára ugyanakkor továbbra is a jobb élet alapvető feltétele.

- fel kell figyelnünk arra, hogy a jelentégtelen anyagi ösztönzés és munkaerőgazdálkodásunk hiányosságai, nem utolsósorban a munkafegyelem lazulása következtében a munkahelyek társadalmi értéke bizonyos mértékben csökkent, s ezzel részben háttérbe szorult a becsületesen végzett munka erkölcsi értéke is. ezen feltétlenül változtatnunk kell. elhatározott szándékunk, hogy visszaállítjuk a munkahelyek igazi értékét, megbecsülését. ezt azonban nem tehetjük és nem is tesszük a régi munka törvénykönyve egyes adminisztratív rendszabályainak mechanikus visszaállításával. a probléma és a feladat sokkal bonyolultabb, a megoldás érdekében együttesen kell érvényesíteni a nevelést, az ösztönzést, a következetesebb szocialista elosztást és a törvényes eszközöket.

- a jó szakmunkás munkaszerető és fegyetmezett. ez így volt tőkés viszonyok között is, de még inkább így van, így kell lennie szocializmust építő társadalmunkban.

- azt várjuk a törvénytől, hogy a holnap munkásnemzedéke, a mai ifjú szakmunkástanulók generációja nagyobb felelősséget érezzen szocialista rendszerünk iránt. ez jusson kifejezésre tevékenységükben is, oly módon, hogy munkájuk nyomán is növekedjen a nemzeti jövedelem, gyarapodjon az ország gazdasági ereje, megteremtődjenek az életszínvonal gyorsabb ütemű növelésének anyagi feltételei.

/folyt. köv./

parlament

bkk. 1. / gáspár sándor... 2. folyt./ gy

- a törvény végrehajtásával úgy formáljuk a szakmunkástanuló ifjúság jellemvonásait, hogy azokban a munkásosztály pozitív tulajdonságai, a becsületes és szorgalmas munka, a fegyelem és a munka-szervezettség igénye, a szaktudás és az új technika iránti érdeklődés váljék uralkodóvá. a munkásifjúságban - mint a munkásosztály utánpótlásában - fejlesszük ki a politikai tudatosságot, az osztályhűséget, az áldozatvállalást, a közösségi érzést, a szocialista erkölcs és hazafiságot, a proletárnemzetköziséget tulajdonságait.

- a fiatalok ma még gyakran ellentétes üzemi, családi és társadalmi hatások között nevelődnek, nőnek fel. tanulóidejük alatt nem kerülnek elég szoros kapcsolatba az üzemi élettel, a munkásosztállyal. még nem válik vérükké a munkásélet, nem ismerik eléggé az üzemi légkört, a munkáshagyományokat, a „munkás-szívet”, „jó dolog, ha valaki azt csinálja, amit szeret, de még jobb és még hasznosabb, ha ért is ahhoz, amit szívesen csinál. munkájával csak az lehet elégedett, akinél ez a kettő párosul.

- napjainkban felbomlóban van az a családi hagyomány, hogy a mesterség, a szakma szinte hivatásszerűen apáról-fiúra szállt. ez természetes és a fejlődés velejárója, bár bizonyos mértékig kritikája pályaválasztási és képzési rendszerünknek is. mintha kissé megkopott volna a szakképzett munka rangja. ezen változtatni kell, a pályaválasztásnál és a pályakezdésnél erre nagy gondot kell fordítani. a törvény valóraváltásával olyan fiatal szakmunkásokat képezzünk és neveljünk, akik munkájukat hivatásnak tekintik, abban örömet lelnek, s akiknek a munka élet-szükségletükké válik.

- gazdaságpolitikai törekvéseinket nem tudjuk eredményesen megvalósítani a szakmunkásképzés korszerűsítése nélkül - mondta ezután. másfél esztendő nem nagy idő. de elegendő annak megállapítására, hogy a gazdaságirányítási rendszer reformja szükséges és helyes lépés volt. céljainknak megfelelően a szocialista társadalmi és termelési viszonyok erősítését, fejlesztését, tökéletesítését szolgálja.

- népgazdaságunk jelen helyzetét figyelembe véve megállapítanunk, hogy főbb céljainkat jórészt sikerült elérnünk. a gazdasági döntéseket egyre alaposabb mérlegelés előzi meg, ennél fogva hatékonyságuk is nagyobb. a reform bevezetése óta eltelt időszak tapasztalatai alapján a népgazdaság fejlődésével általában elégedettek lehetünk.

/folyt. köv./

bkk. 1. / gáspár sándor... 1. folyt./ gy

- a beterjesztett törvény-javaslat célul tűzi ki, hogy a munkásifjúság teljesítse hivatását: eszméiségben, szaktudásban és emberségben legyen méltó a munkásosztály történelmi, politikai küldetéséhez.

- mit várunk az új törvénytől? mindenekelőtt azt, hogy a szakmunkásképzéssel szervezettebben, és intézményesebben foglalkozzanak, s hogy a mai kor igényeit, az egyre növekvő szükségleteket magas színvonalon kielégítsék. továbbá az új törvénytől, s annak végrehajtásától a fizikai munka, ezen belül is a szakmunka nagyobb megbecsülését, rangjának növelését várjuk. úgy ítéljük meg, hogy a szaktudás, a szakmai képzettség ma már nem egyszerűen megélhetési lehetőség, mint a múltban volt, hanem társadalmi értelemben vett nemzeti kincs. az egyén számára ugyanakkor továbbra is a jobb élet alapvető feltétele.

- fel kell figyelni arra, hogy a jelenlegi anyagi ösztönzés és munkaerőgazdálkodásunk hiányosságai, nem utolsósorban a munkafegyelem lazulása következtében a munkahelyek társadalmi értéke bizonyos mértékben csökkent, s ezzel részben hátrébe szorult a becsületesen végzett munka erkölcsi értéke is. ezen feltétlenül változtatnunk kell. elhatározott szándékunk, hogy visszaállítjuk a munkahelyek igazi értékét, megbecsülését. ezt azonban nem tehetjük és nem is tesszük a régi munka törvénykönyve egyes adminisztratív rendszabályainak mechanikus visszaállításával. a probléma és a feladat sokkal bonyolultabb, a megoldás érdekében együttesen kell érvényesíteni a nevelést, az ösztönzést, a következetesebb szocialista elosztást és a törvényes eszközöket.

- a jó szakmunkás munkaszerető és fegyelmetezett. ez így volt tőkés viszonyok között is, de még inkább így van, így kell lennie szocializmust építő társadalmunkban.

- azt várjuk a törvénytől, hogy a holnap munkásnemzedéke, a mai ifjú szakmunkástanulók generációja nagyobb felelősséget érezzen szocialista rendszerünk iránt. ez jusson kifejezésre tevékenységükben is, oly módon, hogy munkájuk nyomán is növekedjen a nemzeti jövedelem, gyarapodjon az ország gazdasági ereje, megteremtődjenek az életszínvonal gyorsabb ütemű növelésének anyagi feltételei.

/folyt. köv./

bkk. 1. /gáspár sándor... 2. folyt./ gy

- a törvény végrehajtásával úgy formáljuk a szakmunkástanuló ifjúság jellemvonásait, hogy azokban a munkásosztály pozitív tulajdonságai, a becsületes és szorgalmas munka, a fegyelem és a munka-szervezettség igénye, a szaktudás és az új technika iránti érdeklődés váljék uralkodóvá. a munkásifjúságban - mint a munkásosztály utánpótlásában - fejlesszük ki a politikai tudatosságot, az osztályhűséget, az áldozatvállalást, a közösségi érzést, a szocialista erkölcs és hazafiságot, a proletárnemzetköziség tulajdonságait.

- a fiatalok ma még gyakran ellentétes üzemi, családi és társadalmi hatások között nevelődnek, nőnek fel. tanulólétejük alatt nem kerülnek elég szoros kapcsolatba az üzemi élettel, a munkásosztállyal. még nem válik vérükké a munkásélet, nem ismerik eléggé az üzemi légkört, a munkáshagyományokat, a „munkás-szívet”, „jó dolog, ha valaki azt csinálja, amit szeret, de még jobb és még hasznosabb, ha ért is ahhoz, amit szívesen csinál. munkájával csak az lehet elégedett, akinél ez a kettő párosul.

- napjainkban felbomlóban van az a családi hagyomány, hogy a mesterség, a szakma szinte hivatásszerűen apáról-fiúra szállt. ez természetes és a fejlődés velejárója, bár bizonyos mértékig kritikája pályaválasztási és képzési rendszerünknek is. mintha kissé megkopott volna a szakképzett munka rangja. ezen változtatni kell, a pályaválasztásnál és a pályakezdésnél erre nagy gondot kell fordítani. a törvény valóra váltásával olyan fiatal szakmunkásokat képezzünk és neveljünk, akik munkájukat hivatásnak tekintik, abban örömet lelnek, s akiknek a munka élet-szükségletükké válik.

- gazdaságpolitikai törekvéseinket nem tudjuk eredményesen megvalósítani a szakmunkásképzés korszerűsítése nélkül - mondta ezután. másfél esztendő nem nagy idő. de elegendő annak megálatapítására, hogy a gazdaságirányítási rendszer reformja szükséges és helyes lépés volt. céljainknak megfelelően a szocialista társadalmi és termelési viszonyok erősítését, fejlesztését, tökéletesítését szolgálja.

- népgazdaságunk jelen helyzetét figyelembe véve megállapítanék, hogy főbb céljainkat jórészt sikerült elérnünk. a gazdasági döntéseket egyre alaposabb mérlegelés előzi meg, ennél fogva hatékonyságuk is nagyobb. a reform bevezetése óta eltelt időszak tapasztalatai alapján a népgazdaság fejlődésével általában elégedettek lehetünk.

/folyt. köv./

bkk. 1. / gáspár sándor.... 3. folyt./ gy

- az eddig megtett út alapjaiban jónak bizonyult. vannak azonban gondjaink, problémáink, megoldásra váró feladataink. nem titkoljuk, hogy a különböző érdekek ma még gyakran helytelenül jutnak kifejezésre. tudatában vagyunk annak, hogy a jövedelmek alakulása bizonyos fokig elosztási rendszerünk fogycatékosságait is tükrözi. a párt és a kormány vezetői - éppen ezért nemcsak szükségesnek tartják, de el is határozták a jelenleg érvényben levő szabályozó rendszer, ezen belül ösztönzési és elosztási rendszerünk további tökéletesítését.

- az utóbbi időben érezhetően lazult a munkafegyelem és stagnál a munka termélekenysége is. tudjuk, ebben szerepük van bizonyos központi szabályozóknak is. ismeretes azonban, hogy a szóbanforgó problémáknak számos egyéb összetevőjük van. nem kevés azoknak a száma, akik ok nélkül és gyakran változtatnak munkahelyet. előfordul, hogy helyenként bérlicitálással szerzik meg a munkaerőt.

- mindezek, továbbá az anyagellátásban és a munkaszervezésben még meglevő rendellenességek az okai a fegyelem lazulásának is. joggal tessék szóvá a bírált jelenségeket a törzsgárda tagok, a szocialista brigádok, az öntudatos, fegyelmezetten dolgozó munkások.

- de nem elegendő csupán a kedvezőtlen jelenségek okainak megállapítása. jól megfontolt, megalapozott intézkedésekre van elsősorban szükség. az állami szerveknek - a párt-, szak-szervezeti és kisz-szervek közreműködésével - olyan intézkedéseket kell kidolgozniuk és foganatosítaniuk, amelyek hatására a munka mindenütt tervszerűvé és fegyelmezetté válik, amelyek biztosítják a folyamatos, fokozott ütemű előrehaladást a termélekenység növelése érdekében.

- a termélekenység alakulása senki számára nem lehet közbűs, aki szíven viseli a munkásosztály ügyét. hiszen a termélekenység alakulása meghatározza az életszínvonal növekedését is. szocialista rendszerünkben nem lehetséges olyan munkamegcsztás, hogy valaki csak az igényeket nyújtja be, mások pedig megteremtik az azok kielégítésére szolgáló alapokat.

/folyt. köv./

bkk. 1. /gáspár sándor.... 4. folyt./ gy

kedves elvtársak! képviselőtársaim!

amikor a rendellenességekről szólunk, újra hangsúlyozzuk: a gazdaságirányítás reformjától a tervszerűség magasabb fokú érvényesülését várjuk. a reform nem jelenthet valamiféle spontaneitást, vagy a csoport- és a helyi érdekek elsőbbségét az ösztársadalmi érdekekkel szemben. a mi társadalmunkban az egyének, a vállalatok és a társadalom érdekei szerves egységet alkotnak. ezért tudni kell, hol van a vállalati és helyi érdekek érvényesülésének határa. ami ezen túlmegy, az nem engedhető meg, és nem is támogatjuk.

- új gazdaságirányítási rendszerünkben a szocialista tervgazdálkodás keretében - helyesen - messzemenően növeltük az üzemek önállóságát, a vállalatok vezetőinek és kollektíváinak érdekeltségét. a gazdálkodásban máris lényegesen nagyobb szerepet játszik a vállalati érdek és a vállalati haszon. a kollektiva érdekeinek érvényesülésére lényegesen nagyobbak a lehetőségek, mint korábban. ez jó dolog! de az már egyáltalán nem jó, sőt egyenesen káros, hogy egyes helyeken, üzemekben, gyárakban a helyi érdeket elébe helyezik a társadalom érdekeinek.

- hazánkban már szép számmal vannak korszerű gyárak, modern berendezésekkel, igen jó munka- és szociális körülményekkel. ezek a dolgozó nép pénzéből épültek és a munkásosztály tulajdonában vannak. természetes követelmény, hogy a vállalatok, a gyárak, az üzemek ne csak az adott kollektiva érdekeiért, hanem az egész munkásosztályért dolgozzanak, annak javát, az egész magyar nép felemelkedését szolgálják.

- tisztelt országgyűlés!

- a szakmunkásképzésről szóló új törvényünk szervesen illeszkedik a gazdaságirányítási reform végrehajtásának folyamatába. a törvény közeli és távolabbi céljainkkal szoros egyet alkot. végrehajtásával meg kell teremtenünk az alapvető feltételeket a magasabb értékű szakmunkához. a képzés minőségi követelményeinek kielégítése az eddiginél jobb feltételeket igényel, az ehhez szükséges eszközöket az államnak kell biztosítania. de nagyobb részt kell vállalniuk a vállalatoknak, üzemeknek is, mert az ő számukra képezik a fiatal szakmunkás-tanulókat.

/folyt. köv./

parlament

bkk. 1. / gáspár sándor... 5. folyt./ gy

- az új törvény az állami feladatok végrehajtásán túl társadalmi összefogást igényel. a szakszervezeti mozgalomnak mindig hagyományos feladata volt a fiatal szakmunkások képzése, nevelése, osztály-öntudatának formálása. az új törvény széleskörű lehetőségeket biztosít ahhoz, hogy a szakszervezetek és a kisz az eddiginél nagyobb gondot fordítsanak a képzés, az érdekvédelem, a nevelés nagy jelentőségű feladataira. magasabb színvonalu tennivalókat ró a párt-, a szakszervezeti és kiszervezetekre is, hiszen együttesen felelősek a holnap munkásosztályáért.

- meggyőződésem, hogy a beterjesztett törvényjavaslat jó ügyet szolgál, ezért a magyar szocialista munkáspárt központi bizottsága nevében kérem a tisztelt országgyűlést, hogy a beterjesztett javaslatot emelje törvényerőre./mti/

..

bkk. 2. horgos-beszéd

st/tm/gy/zs

1969. szeptember 25.

az alábbiakban a szerkesztőségek rendelkezésére bocsátjuk - rövidítve - dr. horgos gyula kohó- és gépipari miniszter beszédét, amely az országgyűlés csütörtöki ülésén hangzik el. embargó: feloldásig

x x x

a miniszter bevezetőben rámutatott, hogy a törvényjavaslat szocialista társadalmunk egyik fontos rétege, a szakmunkások képzésének, magasabb szintű szakmai és kulturális nevelésének továbbfejlesztését hivatott szolgálni. hazánkban az előző szakmunkástörvény életbeléptetése óta igen nagyot fejlődött az ipar, a termelésben lényeges strukturális változások történtek, ez kihatott a munkaerő felhasználására. átalakulóban van a szakmunkásgárda összetétele, s nagymértékben növekedett a szakmunkások száma. ezek a változások szükségessé tették, hogy az immár elavult, régi törvényt korszerű, új szakmunkás-törvényre váltsuk fel.

a törvényjavaslatot dr. horgos gyula a kohó- és gépipari minisztérium, és a minisztérium vállalatai nevében örömmel üdvözölte. kiemelte, hogy a kohó- és gépipar számára is rendkívül fontos az eddiginél is hatékonyabb, magasabb színvonalu szakmunkásképzés.

/folyt. köv./

- 6 -

parlament

bkk. 2. / horgos... 1. folyt./ gy

a tárcához tartozó vállalatoknál a munkásoknak majdnem fele szakmunkás, egyes ágazatokban azonban - például a gépi berendezéseket és a közlekedési eszközöket gyártó üzemekben - a 60 százalékot is eléri az arányuk. a fiatalok jelentős számban választják élethivatásul a vasipari szakmát. az országban jelenleg 90 ezren tanulják a szakmát, ezeknek a fiataloknak egyharmadát a kohó- és gépipari minisztériumhoz tartozó vállalatok részben képezik. ez azt jelenti, hogy évente körülbelül 10-12.000 fiatalt iskoláznak be a tárca vállalatai számára. a szakmunkások iránti igény azonban ennél is nagyobb. egyes szakmákban, például a lakatos és forgácsoló munkakörökben, a most szakmunkástanuló korba lépő ugynevezett túlnépes korosztály ellenére sem tudnak annyit ipari tanulót felvenni, amennyit szeretnének. ugyanakkor egyes divatos szakmákban túljelentkezés tapasztalható. a népgazdasági szükségletek és érdekek tehát nem minden esetben találkoznak az egyéni elképzelésekkel. jelentős szerep van ebben annak, hogy a szakmunkásképzés társadalmi elismerése, a szakmunka rangja társadalmunkban még nem érte el a kívánt fokot. meg kell teremteni a szakmunkástanulók és a szakmunkások fokozottabb társadalmi megbecsülését. ehhez jelentős segítséget nyújt a törvényjavaslat.

a miniszter utalt a törvényjavaslat második fejezetére, amely azt szolgálja, hogy a szakmunkásképzés beilleszkedjen iskolai rendszerünkbe és a szakmunkás-képesítést az általános iskolánál magasabb szintű iskolai végzettségnek - jellegében középfokú képezésnek - ismeri el.

- a népgazdasági szükségletek és az egyéni elképzelések között tapasztalható eltérést - folytatta - csökkentheti a megfelelő pályaválasztási tanácsadás, az egyes foglalkozások, fontosabb szakmák megismertetése a tanuló ifjúsággal. e tekintetben már tapasztalhatók helyes kezdeményezések és eredményeket is értünk el. egyes esetekben azonban a pályaválasztási tanácsadás leszűkül egy-egy gyár meglátogatására, ami persze kevés ahhoz, hogy a fiatalok a szakma szépségét megismerjék. szükséges, hogy a tanácsadást magasabb szintre emeljük. ehhez az iskolák számára megfelelő szemléltető eszközöket, filmeket kell biztosítani, s elengedhetetlen az iskolák és üzemek szorosabb együttműködése.

/folyt. köv./

- 7 -

a pályaválasztási tanácsadás fejlesztésével párhuzamosan az eddiginél szélesebb körben be kell vezetni a pályaalakalmassági vizsgálatokat, mert ezek is nagymértékben elősegíthetik a helyes pályaválasztást. a fiatalokat a pályaalakalmassági vizsgálatokkal azokra a munkaterületekre lehet és kell irányítani, amelyek leginkább megfelelnek képességüknek, adottságaiknak.

dr. horgos gyula rámutatott, hogy az elmúlt időszakban a tárcához tartozó vállalatok szakember-szükségletének jelentős részét a szakmunkásképzés biztosította. a képzés színvonala általában jó, a szakmunkások megfelelnek a növekvő szakmai követelményeknek. sok kiváló szakmunkás részesült elismerésben, kitüntetésben. a képzést a vállalatok jól felszerelt tanműhelyek létesítésével, az oktatásra alkalmas munkahelyek kialakításával, gépek, szemléltető eszközök beszerzésével, szakoktatókkal, a tanulók szakmai patronálásával egyaránt segítették. a képzés kedvező eredményeihez hozzájárultak a vállalatok és a szakmunkástanulói intézetek közvetlen kapcsolatai is. pozitívan értékelem, eredményesnek és jól bevált módszernek tartom mind az iskolai, mind a vállalatokon belüli gyakorlati képzést - hangsúlyozta a miniszter.

ezután arról szólt, hogy a szakember-képzés a vállalatok számára jelentős költséggel jár, ennek ellenére a fiatalok egy része a képzés után nem marad a vállalatnál, hanem olyan kisebb üzembe, szövetkezetbe vagy kisiparoshoz megy, ahol végülis készen kapják a más vállalat költségén képzett szakmunkást. ezért a törvény végrehajtási utasításában kell gondoskodni arról, hogy a szakemberképzés költségei a munkaerő felhasználóit arányosan terheljék. jelenleg az a helyzet, hogy míg egyes vállalatok jelentősen hozzájárulnak például a forgácsoló szakmunkások képzéséhez, az elvándorlás következtében ebben a szakmában szinte állandó a munkaerő-hiány.

a miniszter kitért az emelt szintű, - úgynevezett „b”, tagozatu - szakmunkásképzésre, amely az átlagosnál magasabb elméleti tudást biztosít. ez lehetővé teszi, hogy a közismereti tantárgyakat az eddiginél lényegesen bővebben, nagyobb óraszámokban oktassák, s a szakmai ismereteken kívül a tanulók humán-műveltsége is emelkedjék. a képzésnek ez a formája különösen fontos a gépipari szakmákban, mert a technika fejlődésével - a jó kezűgyesség mellett - ma már egyre nagyobb követelmény az elméleti tudás. ez a képzési forma lehetőséget ad arra, hogy a szakmunkáspálya gyakorlása mellett a középiskolai végzettséget is megszerezzék a fiatalok.

/folyt. köv./

a miniszter hangsúlyozta, hogy a törvényjavaslatot olyan időszakban tárgyalja az országgyűlés, amikor hazánkban az új gazdaságirányítási rendszer nyomán fokozódik a piaci hatások szerepe. ez a folyamat a vállalatoknál változásokat hozhat a gyártmányok összetételében, ami viszont a munkaerő-összetételét is megváltoztathatja. szükségessé válhat az egyes szakmák, szakmunkások közötti átcsoportosítás. ezért a szakmunkásképzést az eddigi túlzottan speciális szintről az általánosabb alapképzés irányába kell orientálni. művelt, általánosan képzett szakmunkásokra van szükség, olyanokra, akik egy-egy szakmát átfogóan ismernek, s több speciális munkaterületen - az adott időszak munkaerő-szükségletének megfelelően - foglalkoztathatók. a szakmunkásképzés ilyen irányú reformjához a mostani törvényjavaslat megadja a lehetőséget.

- a technika fejlődésével a tudomány az egész világon egyre jobban behatol a természetbe és mint termelő erő jelenik meg. fokozatosan a tudományos technikai forradalom korszakába lépünk, az emberiség minden eddiginél rohamosabb fejlődés elé néz. egyre inkább előtérbe kerülnek az igen bonyolult félautomata, automata gépek, az elektronikus számítógépek, a programozott, nagy terhelékenységű berendezések, gépsorok. a nemzetközi munkamegosztás egyre bővül és ez tőlünk már ma is sürgetően megköveteli a technika fokozott fejlesztését. ehhez jól képzett mérnökökre, technikusokra és nem utolsósorban jól képzett szakmunkásokra van és lesz szükség. mindezt a szakmunkások képzése, a tantervek, tananyagok kialakítása során feltétlenül figyelembe kell venni. számolni kell azzal is, hogy a szakismeretek a technika rohamos fejlődésével elavulnak és egyre égetőbben jelentkezik a továbbképzés szükségessége. a mérnökök, szaktechnikusok továbbképzésén kívül szükséges a szakmunkások intézményes továbbképzése is.

- javaslom, tűzzük ki célul olyan átfogó országos szintű továbbképzési rendszer kialakítását, amely a technika fejlődésével, az új gépek, új technológiai eljárások megjelenésével párhuzamosan biztosítja a szakmunkások továbbképzését. ez nemcsak a társadalomnak, hanem az egyénnek is érdeke.

a miniszter ezután méltatta a törvényjavaslatnak azt a részét, amely a munkaviszonyban állók szakmunkás képzéséről, második, vagy további szakmunkás-képesítés megszerzéséről intézkedik.

/folyt. köv./

parlament

bkk. 2. / horgos... 4. folyt./ gy

ez megteremti, illetve elősegíti annak lehetőségét, hogy a munkásállomány és ezen belül a szakmunkások szakmai műveltsége, kulturális színvonala emelkedjék.

befejezésül kiemelte:

→ a törvényjavaslat megadja mindazokat a lehetőségeket, amelyek a következő időszakban a szakmunkásképzés ügyét hazánkban előre vihetik. a törvény végrehajtása során ügyelni kell arra, hogy a célok megvalósuljanak, érvényesüljön a törvény szelleme. a kohó- és gépipari minisztérium vezetősége és az ágazathoz tartozó vállalatok nevében is ígérhetem, azon leszünk, hogy biztossítsuk a szakmunkásképzés reformjának megvalósításához szükséges feltételeket. a szakmunkás-képzéshez továbbra is megadjuk a szükséges segítséget, növeljük a szakmunkástanulók és a fiatal szakmunkások szakmai színvonalát, hogy szakmájukat és munkahelyüket megszeressék, boldogulásukat megtalálják.

a miniszter hangsúlyozta, hogy a törvényjavaslattal egyetért és azt az országgyűlésnek elfogadásra ajánlja./mti/

..

jegyzítés a szeptember 25-1. bkk. 2. sz. /horgos,, 1. folyt./
hírünkre

az 1. bekezdés 7. sorától a szöveg helyesen:

... kohó- és gépipari minisztériumhoz tartozó vállalatok részére képezik. egyes szakmákban, például.... / a közbeeső kb. 2 1/2 sor kimarad./

/mti/

ll

..

- 10 -

parlament

bkk 3. folytatta tanácskozását az országgyűlés

t zs-sl-hi-jf-pr-tf/gg gy-szb zs 1969. szeptember 25.

csütörtökön délelőtt a szakmunkásképzésről szóló törvényjavaslat vitájával folytatta tanácskozását az országgyűlés.

az ülésen részt vett losonczy pál, a népköztársaság elnöki tanácsának elnöke, fock jeno, a forradalmi munkás-paraszt kormány elnöke, továbbá apró antal, biszku béla, fehér lajos, gáspár sándor, kállai gyula, komócsin zoltán, szirmai istván, az mszmp politikai bizottságának tagjai, valamint a politikai bizottság póttagjai, a központi bizottság titkárai és a kormány tagjai. a diplomáciai páholyokban a budapesti diplomáciai képviselők számos vezetője foglalt helyet.

az elnököt kállai gyula először gáspár sándornak, az mszmp politikai bizottsága tagjának, a szot főtitkárának adta meg a szót.

gáspár sándor

----- beszédét mai bkk 1. számú kiadásunkban közöltük, az embargót f e l o l d j u k. a beszédre az alábbi javításokat adjuk:

a 2. folytatás utolsó bekezdése - népgazdaságunk... lehetünk - elmarad.

a 4. folytatás első bekezdésének hetedik sora elején az „alkotnak,, szó helyett „kell, hogy alkossanak,, írandó.

az 5. folytatás első bekezdésének második és harmadik mondata - „a szakszervezeti mozgalomnak... jelentőségű feladataira,, közötti rész -- e l m a r a d .

k/folyt.köv./

- 11 -

10.35 bh

1032
1100 Dm

bkk 3. /folytatta... 1. folyt./-szb

pongrác imréné

----- általános iskolai igazgató, /győr-sopron megye 5. választókerület/ a szakmunkás-képzésről szóló törvénytervezet egyik pozitívumaként említette meg, hogy a szakmunkásképzés rendezésével teljessé teszi szocialista iskolarendszerünket. egyebek között lehetőséget nyújt az ifjú szakmunkásoknak, hogy iskolai végzettségük beszámításával tovább tanulhassanak.

szóváltette, hogy a szakmunkásképzés emelt szintű formájában bizonyítványt szerző fiatalok részére jogszabályilag is biztosítani kell a továbbtanulás lehetőségét. jelenleg ugyanis ez a munkáltató hozzájárulásától függ. a tapasztalatok szerint a szakmunkástanuló intézetek végzősei nagy hányadukban be akarnak kapcsolódni valamilyen további tanulásba. vállalati támogatás hiányában sokuknak mégis távol kellett maradni a felsőbb szintű iskoláktól.

helytelenítette a képviselő azt a gyakorlatot, hogy a szaktanári utánpótlást a termelésben jól helytálló műszaki emberek /mérnökök, felsőfoku képzettségű technikusok/ félállásban történő alkalmazásával próbálják egyes területeken biztosítani. a tanintézeti oktatónevelőmunkát ugyanis az óhatatlanul elodródó távolmaradások - a fő munkahelyen tartott termelési értekezlet, stb. - tervszerűtlenné, hiányossá teszik. szorgalmazta a képviselő: tegyék szervezettebbé a műszaki tanárképzést, különösen az építőipar, a helyiipar, a faipar, a műanyagipar ágában.

a művelődésügyi tárca illetékesének segítségét kérte pongrác imréné: a győri tanítóképző intézet is kapjon megbízást szakoktatók részére pedagógiai levelező tanfolyam szervezéséhez. kérte, hogy szüntessék meg az ugynevezett turnusos képzést a kőműves, az ács, a vasbetonszerelő szakmák oktatásában. teremtsék meg az optimális összhangot az elméleti és a gyakorlati képzés évszakonkénti időzítésében, azaz ne áprilistól - januárig végezzenek gyakorlati, termelőmunkát a tanulók, hanem a téli időszakban /igaz ehhez az említett szakmák munkahelyeit téliesíteni kell/.

a törvényjavaslatot elfogadta és elfogadásra ajánlotta a képviselő.

/folyt.köv./

11.55/11

1100
1100 Dm

bkk 3. /folytatta... 2. folyt./-szb

gácsi miklós,

----- a diósgyőri géogyár vezérigazgatója /miskolc 6. számú választókerület/ üdvözölte a törvényjavaslatot, mert abban - mint mondta - tükröződik a fizikai munka jelentősége, megbecsülése. az új jogszabály lehetővé teszi, hogy jobb, elevenebb kapcsolat jöjjön létre az iparvállalatok, a szakmunkástanuló intézetek és a szülők között. a képviselő méltatta az emelt szintű képzést, amely lehetővé teszi, hogy két és fél évi fizikai munka mellett - az azna alkalmas szakmunkások - két év alatt érettségi bizonyítványt szerezhessenek. a jól kvalifikált szakmunkások köréből kerülhetnek ki a művezetők, művelőtervezők és más középkaderek. önmagában az iskola azonban - mint mondotta - nem elegendő a középkaderek képzésére - megfelelő gyakorlati idő szükséges ahhoz, hogy a fiatalok valóban rátermett középszintű vezetőkké váljanak.

a képviselő ezután szóváltette, hogy az ország iparilag fejletett körzeteiben sem elegendő a szakmunkásképző intézetek befogadó képessége, sürgős szükség van ezek fejlesztésére. javasolta, hogy - a negyedik ötéves terv kiatakításával összhangban - mindenütt helyileg mérjék fel a szakmunkás-utánpótlási igényeket, s ennek megfelelően gondoskodjanak a fiatalok beiskolázásáról. hangsúlyozta, hogy ennek személyi, anyagi és egyéb feltételeit is meg kell teremteni.

a képviselő a törvényjavaslatot elfogadta és az országgyűlésnek is elfogadásra ajánlotta.

szurgyi istvánné

----- általános iskolai tanítónő, /szolnok megye 4. választókerület/ a többi közt kiemelte: az új törvényjavaslat egyik legfőbb erénye, hogy tükrözi népgazdaságunk technikai és műszaki fejlődését s előrelátóan figyelembe veszi a jövő szakmunkásigényét. a képviselőnő a továbbiakban a szolnok megyei szakmunkásképzés helyzetével példázata a törvény megalkotásának időszerűségét. elmondotta, hogy a megyében az elmúlt tíz esztendő alatt a tanulók száma több mint másfélszeresre nőtt - lényegesen gyorsabb ütemben, mint ahogy az oktatás tárgyi feltételei fejlődtek. jelenleg kilencezer szakmunkástanulót oktatnak 19 iskola 92 tantermében. a megye iparának különböző szektoraiban 37-45 százalék a szakképzettek arány, ami még mindig messze a kívánt szint mögött marad. még rosszabb a helyzet a mezőgazdaságban, ahol a dolgozóknak csupán 9,4 százalék szakmunkás. a mezőgazdasági tanulóképzés adatai sem túlságosan biztatóak, a beiskolázottak száma évről évre csökken. 1966-ban még 466-an, 1967-ben már csak 333-an, s az elmúlt esztendőben csupán 317-en választottak mezőgazdasági szakmát a fiatalok közül. nyilvánvaló, hogy korszerű mezőgazdasági termelés, magas terméshozagya ma már aligha képzelhető el a legújabb technológiát is ismerő szakmunkások nélkül.

/folyt.köv./

11.45/11

1150
1100 Dm

bkk 3. /folytatta... 3. folyt./-szb

a továbbiakban azt tette szóvá, hogy mindaddig gondot okoz a megye kereskedelmi és vendéglátóipari szakmunkás-utánpótlása is, amíg korszerű iskolát nem építenek. kérte, hogy az illetékesek fontolják meg az iskola felépítésének lehetőségét.

a törvényjavaslatot elfogadta.

schuchmann zoltán,

a hazafias népfront balassagyarmati városi bizottságának elnöke, nógrád megye 6. választókerületének képviselője utalt arra, hogy a rohamos technikai fejlődés egyre magasabb színvonalú szakemberképzést tesz szükségessé. ezt tükrözi a törvényjavaslat is, amely jó összhangban van az oktatási reformmal. ezért a képviselő a jogszabály-tervezetet támogatta és elfogadásra ajánlotta az országgyűlésnek is.

felszólalásában foglalkozott a kollégiumi gondokkal. elmondta: érdemes lenne fontolóra venni, hogy a különféle ipari-tanulói-intézetek a mezőgazdasági szakmunkásképző iskolákkal közösen létesítsenek kollégiumi helyeket. nemcsak anyagilag lehetnének kifizetődőbbek az ilyen beruházások, hanem biztosan hasznára válna az együttműködés a különféle szakmákat tanuló, az élet különböző területein működő fiataloknak is: egymás örömeit, gondjait is megismerhetnék, táguina a látókörük.

szóváltette, hogy az utóbbi években visszaesett - különösen mezőgazdasági szakon - a szakmunkástanulónak jelentkező fiatalok előző iskolai tanulmányi átlaga. ez a szakmunkásképzéssel foglalkozó oktatók, pedagógusok könnyűnek semmiképp sem mondható munkájára hívja fel a figyelmet. dicséretükre szól, hogy a szakmunkás-bizonyítványt szerző fiatalok szakmai téren megállják a helyüket és az iskolából kikerülve politikai tekintetben is aktív tagjai lesznek a vállalati kollektíváknak.

helyeselte, hogy a törvényjavaslat külön aláhuzza: a szakmunkás-jelöltök tanulók, akikkel szoros kapcsolatot kell tartaniuk a képzést nyújtó iskoláknak. rámutatott arra, hogy a mintegy 200 ezer ipari tanuló részére megfelelő képzettségű nevelők biztosítása, tantermek és korszerűen berendezett, felszerelt tanműhelyek létesítése nem kis gondja a népgazdaságnak. a falvakból az ipar felé orientálódó fiatalok elhelyezésére új kollégiumi helyekre van szükség.

a törvényjavaslatot az országgyűlésnek elfogadásra ajánlotta.

/folyt.köv./

12.00/11

- 14 -

12⁰²
12.00/11

bkk. 3. /folytatta... 4. folyt./ gy

varga józsefné

otp fiókvezető /zala megye 6. választókerület/ megyéje szakmunkás képzésének helyzetét ismertette. általában az elmúlt évben 4 200 fiatal végezte el az általános iskolát, a különféle szakmunkás intézetekben összesen 4 800 tanulót képeztek. a műm két önálló szakmunkás képző iskolát tart fenn a megyében: zalaegerszegen és nagykanizsán. a beiskolázás eddigi tapasztalatai a tanuló-létszám csökkenését jelzik. a nagykanizsai intézetben például a mostani tanévre a tervezettnél 140-nel kevesebben jelentkeztek, amit nemcsak a szakmai érdeklődés hiánya magyaráz, hanem az is, hogy az iskolától távol lakó fiatalok jórészenek nem jut hely a tanuló otthonban. a tavalyi statisztika szerint az intézetben 1 400 fiatal tanult, 50 százaléuk bejáró volt. az ilyen fiatalok túlnyomó hányada hajnali négy-öt órakor kel és este 9-10 óra tájban kerül haza. természetesen, hogy ilyen körülmények között nem tudnak kellő figyelemmel részt venni az elméleti és gyakorlati foglalkozásokon. a gondok enyhítésére a képviselő a nagykanizsán 250 személyes tanulóotthon felépítését javasolta.

varga józsefné azt is megemlítette, hogy zala megyében a negyedik öt éves tervidőszak végére a fiúk száma várhatóan csökken, nagyobb arányban kell tehát beiskoláznia a lányokat, a nekik megfelelő szakmákban. javasolta, vizsgálják felül, hogy mely szakmákban képezhetők nők, s adottak-e az ehhez szükséges feltételek.

a törvényjavaslatot elfogadta.

riss jeno

az ikarus-gyár főosztályvezetője /budapest 51. számú választókerület/ néhány tisztázásra váró kérdést vetett fel. probléma például, hogyan szabályozzák majd a tanulók arányát a szakmunkásképző iskolákban, illetve a szakközépiskolákban. szakközépiskolákba ugyanis a tervezettnél általában többen jelentkeznek, ezzel szemben a szakmunkásképző intézetek többnyire nem tudják teljesíteni felvételi tervüket.

a rohamosan fejlődő technika állandóan újabb követelményeket támaszt, a korszerűbb gépek alkalmazását követeli meg, s az oktatásnak is ehhez kell igazodnia. viszont az üzemek gyakorlati oktatáshoz rendszerint a legelavultabb, pontatlanul működő, tehát a legkevésbé használható gépeket adják pedig csak megfelelő gépek, taneszközök segítségével lehet valóban magas műszaki tudásu, a technikában kezdeményezni tudó szakmunkásokat nevelni - hangoztatta a képviselő.

/folyt. köv./
12.10/11

- 15 -

12¹²
13¹²

bkk. 3. / folytatta... 5. folyt./ gy

felvetette a képviselő azt a gondolatot nem kellene-e lényegesen több jogot biztosítani a szakmunkás ellátásnál azoknak a vállalatoknak, amelyek pénzt és oktató személyzetet biztosítanak a tanulóképzéshez. Ha egy kisiparos szakmunkás-képzéssel is foglalkozik, adó- és más kedvezményekben részesül. ugyanakkor a nagyvállalatok - kedvezmények helyett - a gyakorlati oktatáshoz szükséges gépek után eszköztekő-tési járulékot és az ipari üzemekre érvényes egyéb adókat kötelesek fizetni. a tanulóképzéssel járó anyagi terheket tehát meg kellene osztani azok között a vállalatok között, amelyek kezdő szakmunkásokat igényelnek és alkalmaznak.

a törvényjavaslatot elfogadta.

horváth sándorné /somogy megye 2-es számú választókerület/ a megyei nőtanács titkára beszámolt arról, hogy somogyban a szakmunkásképzés lehetőségei nagyobb arányokban csak 1964-65 óta teremtődtek meg. ettől az időponttól kezdve szinte ugrásszerűen nőtt a beiskolázottak száma: az idén már 3 300 tanulót vettek fel az 1963-64. évi 1 480-nal szemben. az iskolák munkájának személyi és tárgyi feltételei azonban még nem kielégítőek. egyik legnagyobb probléma, hogy kevés a kollégiumi hely. a bejáró tanulók helyzete ifjúságvédelmi szempontból is nagy gondot jelent. a vasutállomások, az autóbuzsmegállók környékén gyakran látogatják ezek a fiatalok a kocsmákat, presszókat, büféket. más lehetőség jóformán nincs is számukra, hogy szabadidejüket eltöltsék a vonat vagy az az autóbusz indulásáig.

elmondta, hogy a megyében gondot jelent a lányok továbbtanulása, foglalkoztatása. kérte, hogy a munkaügyi minisztérium - akár jogszabályban is - fokozottan támogassa a szakmunkástanulónak jelentkező lányok elhelyezését. örövendetes viszont, hogy a törvényjavaslat kizárja annak lehetőségét, hogy egyes vállalatok önkényesen elzárkózzanak a lány-szakmunkástanulók alkalmazása előtt.

a képviselő a törvényjavaslatot elfogadta és az országgyűlésnek is elfogadásra ajánlotta.

/folyt. köv./
12.25/11

1340 Day

bkk. 3. / folytatta... 6. folyt./ gy

varga istván

nyugdíjas /budapest 28-as választókerület/ azért emelt szót, hogy a szakmunkásképzésből nagy részt vállaló munkahelyek - vállalatok és szervezetek - kapjanak az oktatási intézmények létrehozásához anyagi segítséget - kölcsön formájában. bizonyos - mondta a képviselő -, hogy egy ilyen intézkedéssel sokasodna a beruházások száma, az érdekeit munkahelyek vállalkozási kedve.

varga istván utalt arra, hogy a kiváló gyakorlati szakemberek nélkül nem valósulhatnának meg a szellemi dolgozók, a mérnökök, a technikusok elképzelései. a fokozott anyagi és erkölcsi megkülönböztetésre tehát még az eddigieknél is jobban törekedni kell. jelenleg éppen a magasan kvalifikált szakemberek fluktuációja a legnagyobb mérvű. a szerszámkészítők vagy az esztengályosok - akiknek a szakmai képzése az átlagosnál nagyobb összegbe kerül - könnyen otthagyják munkahelyüket, ha másutt több bért ígérnek nekik. az illetékesek figyelmébe ajánlotta, hogy a kovács és az öntő szakmában különös gondot válogassák ki a szakmunkás-jelölteket. ezekben a szakmákban - a tapasztalatok szerint - kevesen maradnak meg tanulmányaik befejezése után. nem kevés azoknak a száma, akik csak azért jelentkeznek az ilyen nehéz fizikai munkával járó pályákra, hogy tanulóiintézeti elhelyezést kapjanak, s így távoli vidékekről feljuthassanak a fővárosban. így aztán hiába költ tetemes összeget az állam képzésükre, a munkaadóhelyzet alig-alig javul.

a képviselő elfogadta a törvényjavaslatot.

a szerkesztőségek figyelmébe!

mai bkk. 3. számú kiadásunkhoz / folytatta tanácskozási.../ az alábbi javítást adjuk:

az első oldal második bekezdésének második sorában az elnöki tanácsának elnöke szavak után pótlólag beírandó:

kádár jános, a magyar szocialista munkáspár központi bizottságának első titkára.

/folyt. köv./

parlament

bkk 3. /folytatta... 7. folyt./-szb

szünet után

beresztóczy miklós

elnökletével folytatódott az ülés.

dr. horgos gyula

kohó- és gépipari miniszter emelkedett szólásra. beszédét mai bkk 2. kiadásunkon ismertettük. az embargót az alábbi javításokkal feloldjuk:

az első folytatás 1. bekezdésének alulról számított 6. sorának közepétől /jelentős szerepe van ebben annak, hogy... stb./ a szöveget a bekezdés végéig kérjük törölni.

a második folytatás 3. bekezdését /ezután arról szólt,... ebben a szakmában szinte állandó a munkaerőhiány/ teljes egészében kérjük törölni.

a 3. folytatás második bekezdésében a 7. sor közepétől „a nemzetközi munkamegosztás egyre bővül és ez tőlünk már,, részt kérjük törölni. a szöveg helyesen... berendezések, gépsorok. ez is sürgősen megköveteli... stb.

a 4. folytatás befejező részét a következőképpen kérjük módosítani: befejezésül kiemelte: a törvényjavaslat megadja mindazokat a lehetőségeket, amelyek a következő időszakban a szakmunkásképzés ügyét hazánkban előrevihetik.

a miniszter hangsúlyozta, hogy a törvényjavaslattal egyetért és az országgyűlésnek elfogadásra ajánlja. /ebből a bekezdésből a többi rész kimarad./

/folyt.köv./

13.05 bh

Hf 00 Dny

- 18 -

parlament

bkk 3. /folytatta... 8. folyt./-szb

garai istvánné,

a pécsi kesztyűgyár dolgozója /pécs, 2 vk./ kiemelte: jelentős vonása a törvényjavaslatnak, hogy a tulajdonosok csökkentésére törekszik, szorgalmazza a magasabb szakmai szint követelte tantervek összeállítását, s elősegíti az elméleti és gyakorlati oktatás helyesebb arányának kialakítását.

elmondotta, hogy megyében néhány esztendő alatt megkétszereződött a szakmunkástanulók száma, s ma már csaknem kilencezer fiatal tanul a különböző intézetekben. sajnos a számszerű emelkedést nem követte megfelelő ütemben a tárgyi feltételek fejlődése. kevés a tanterem, s diákotthoni, kollégiumi ellátásban is csupán a tanulók 10 százaléka részesülhet. a jelenlegi gondokon - felmérések szerint - egy 16 tantermes iskola és egy 400 személyes kollégium felépítése enyhítene.

a tanulólétszám gyors emelkedése ugrásszerűen növelte a nevelők megterhelését. kiegészítőül csupán megfelelő szakmai képzés nélküli tanárokat, oktatókat tudnak alkalmazni, ezért az eddiginél nagyobb figyelmet kell fordítani az oktatógárda bővítésére, továbbképzésük biztosítására. célszerű lenne, ha a műhelyoktatást, szakmai nevelést élethivatásukul választó pedagógusokat a jövőben valamilyen felsőfokú oktatási intézmény képezné.

a törvényjavaslatot elfogadta.

gyimóthi dénes

/veszprém 8.vk./ a pápai járási pártbizottság első titkára kifejtette: a mezőgazdaságban tisztázatlan a szakmunka fogalma és tartalma, és nem ismertek a szakmai szintek sem. emiatt sok gazdaságban szakmunkásként tartják nyilván azokat a - pár hónapos, sőt gyakran csupán két-háromhetes tanfolyamot végzett - dolgozókat is, akiknek tudása valójában nem sokban különbözik a segédmunkásokétól. a gazdaságok egy része nem biztosít a szakmunkásoknak képességeiknek megfelelő munkát és emiatt nem tudják érvényesíteni azt a felkészültséget, amelyet a szakoktatás révén szereztek. ilyen körülmények között anyagi megbecsülésük is kívánváltót hagy maga után. a növénytermesztő gépész csak havi 38, a gyümölcsstermesztő szakmunkás 45, az állattenyésztő pedig mindössze havi 50-80 forinttal keres többet, mint a betanított munkás. /folyt.köv./

13.20 hh

15/10

- 19 -

bkk 3. /folytatta... 9. folyt./-szb

ennek egyenes következménye, hogy a fiatalok nem érdeklődnek a mezőgazdasággal kapcsolatos pályák iránt, sőt azok is más munkaalkalom után néznek, akik mezőgazdasági szakmunkás végzettséggel rendelkeznek. sok gazdaságban a végzett fiatalok fele végleg ott hagyta az üzemet, sőt a badacsonyi állami gazdaság 70 végzett fiatal szakmunkása közül mindössze négyen maradtak a gazdaságban.

a képviselő javasolta, hogy az ipari szakmához hasonlóan dolgozzák ki és széles körben ismertessék a mezőgazdasági szakmák szintjeit és bizonyos munkakörökben tegyék kötelezővé a szakmunkások alkalmazását. kérte azt is, hogy a gyakorlati képzéshez szükséges gépparkot biztosítsák a tanulók számára.

varga zsigmond

----- általános iskolai igazgatóhelyettes /békés megye 11. választókerület/ arról számolt be, hogy békés megyében az országos 42 százalékkal szemben, az ipari munkásságon belül csak 25,8 százalék a szakmunkások aránya. 1957-től a szakmunkástanulók létszáma több mint ötszörösére emelkedett a megyében, ezért a képzés tárgyi feltételeinek biztosítása meglehetősen sok gondot okoz, kevés a tanterem és a kollégiumi hely.

a szakmunkásképzés szervezetségét javítaná, ha megyei közpénzügyeket, hoznának létre, amelyek az országos iparfejlesztési terveinek, várható strukturájának megfelelően gondoskodnának a holnap szakembereinek neveléséről - közösen a szaktárcákkal. ilyenformán igényesebbé válna az oktató-nevelő munka irányítása, ellenőrzése, a tanműhelyek, a tárgyi feltételek biztosítása.

szóváltette a képviselő, hogy viszonylag kevés leány jelentkezik szakmunkástanulónak. az üzemek, vállalatok - a tapasztalatok szerint - sok esetben azért nem vállalják szívesen a leányok képzését, mert az szociális problémákat jelent /öltözők, mosdók, stb. biztosítása/. szorgalmazta, hogy mihamarabb a mezőgazdaságban is kössék szakmai képesítéshez egyes munkakörök betöltését, mint ahogy az már megtörtént a növényvédelem terén.

a törvényjavaslattal egyetértett és az országgyűlésnek is elfogadásra ajánlotta.

/folyt.köv./

-20 -

13.30 bh

13³⁰
1410 DM

bkk 3. /folytatta... 10. folyt./ gy

csapó ernő

----- műszerész csoportvezető /budapest 40. választókerület/, rámutatott: az üzemek, műhelyek olyan fiatal szakembereket várnak, akik elméleti téren képzettek, s ugyanakkor a szerszámot is gyakorlatlan forgatják. sokszor előfordul, hogy a felszabadult szakmunkás még a közvetlen rokonszakmában sem hajlandó munkát vállalni, arra való hivatkozással, hogy ezt vagy azt nem tanulta, nem ért hozzá. ezért is helyes a rokonszakmák tartalmi egységesítése, a szakmai összevonás - így sokoldalubbá lehet tenni a fiatalok képességeit.

felvetette: gyakran a fiatalok számára nem tudja biztosítani az esti tanulás feltételeit a többműszakos üzem. az emelt szintű oktatás sikere érdekében is el kell érni, hogy az üzemek nagyobb megértést tanúsítsanak a fiatalok művelődés-vágya iránt. növelni kell az esti szakközépiskolai helyek számát.

a beterjesztett törvényjavaslatot elfogadta.

káli ferenc

----- gimnáziumi igazgatóhelyettes /fejér megye 13. számú választókerület/ rámutatott, hogy a szakmunkásképzésben a mögötünk levő időszakban inkább a mennyiségi fejlesztés volt a döntő, a képzés tartalmi javítás némileg háttérbe szorult. az új törvény jól szolgálja majd a szakmunkásképzés színvonalának emelését. előtérbe kerül - a korszerű gyakorlati tudással párhuzamosan - a régebbinél magasabb szintű ismeretek és a középfokú általános műveltség igénye. ugyanakkor a fiatalok szocialista világnézetének és erkölcsi tulajdonságainak kifejlesztésére is figyelmet kell fordítani. reális, megoldható feladatokról van szó. mindamellett a korszerű tudásanyagot illetően nem szabad túlzásba esni, s a 14-17 éves fiatalokat olyan követelmények elé állítani, amelyek meghaladják erejüket. részint a tananyag felfrissítéséről kell gondoskodni - elhagyni az elavult anyagrészeket -, részint pedig a korszerű oktatási módszereket - audio-vizuális képzés, stb. - kell minél szélesebb körben meghonosítani.

a kollégiumi hálózat bővítéséről a képviselő különös nyomatékkal szólt, mert mint mondta, az utazással eltöltött órákat a fiatalok tanulásra, sportolásra, szórakozásra, művelődésre fordíthatják.

/folyt. köv./

- 21 -

13.40 bh

13⁴⁵
1410 DM

bkk. 3. / folytatta... 11. folyt./ gy

a továbbiakban a szakmunkásképzés egységes felügyeletének megteremtéséért szállt sikra. javasolta, hogy a különféle iskola-típusokban oktató közismereti és szakmai tárgyak felügyelése idővel a megyei tanácsok hatáskörébe kerüljön, az oktatók és a nevelők képzését is lehetőleg egyetlen minisztérium irányítsa.

több képviselő kéréséhez csatlakozott káli ferenc azzal, hogy a vállalatok a fiatal szakmunkásokat igyekezzenek egy műszakban foglalkoztatni, ha azok szakmai vizsgájuk letétele után más intézetben kívánnak tovább tanulni.

a törvényjavaslatot - az országgyűlési bizottságok módosító indítványával együtt elfogadta és az országgyűlésnek is elfogadásra ajánlotta.

marton jános,

/győr megyei 3-as számú választókerület/. a győri textilipari vállalat műszaki igazgatója a szakmunkás utánpótlás nehézségeiről beszélt. a megyében már az idén jóval kevesebb tanulót tudtak felvenni, mint amennyit szerettek volna. a győri 400-as számú intézet például majdnem 700-zal kevesebb fiatalt tudott beiskolázni, mint amennyit tervezett. a következő évek kiállításai sem kedvezőek. parancsoló követelmény tehát, hogy a vállalatok korszerűsítsék a munkát, gépesítsenek, emeljék a műszaki színvonalat; ez az egyetlen mód, hogy a munkaerővel takarékoskodni tudjanak.

hangsúlyozta, hogy tovább kell növelni a fiatal szakmunkások ismeretkörét. a textiliparban például a fonó- és szövő munkások képzési idejét az eddigi egy évről két évre emelik, s így alkalmassá teszik az új szakembereket kapcsolódó munkakörök ellátására is. kérte, hogy a kétéves szakmunkás-képzés bevezetésének segítésére központi keretektől a textilipari centrumokban hozzá-
nak létre fonó- és szövő szakmunkás iskolákat, kollégiumokat.

a képviselő a törvényjavaslatot elfogadta és az országgyűlésnek elfogadásra ajánlotta.

ezután ebédszünet következett.

/folyt. köv./ t

13.47 bh

- 22 -

14⁰⁰

14¹⁰

bkk 3. /folytatta... 12. folyt./-szb

szünet után a tanácskozás elnöki tisztét vass istvánná vette át. bejelentette, hogy a szakmunkásképzésről szóló törvényjavaslat vitájához többen nem jelentkeztek felszólalásra.

veres józsef

----- munkügyi miniszter foglalta össze a vita tanulságait, s válaszolt a képviselői javaslatokra.

- a sokrétű véleménycsere azt igazolta, hogy olyan törvénytervezetről tárgyalunk, amely a társadalomban husz év alatt bekövetkezett változásokra épül fel. a hozzászólásokban a szakmunkásképzés számos vonását, az életnek ugyyszólván minden területét érintették a képviselők. különös hangsúlyt kapott a fizikai munka megbecsülésének igénye, a képzés anyagi és tárgyi feltételeinek optimális biztosítása. a hozzászólók mindannyian pozitívan fogadták a törvényjavaslatot, észrevételeikből az eszen-dült ki, hogy a jövőben segíteni fogják a szakmunkásképzéssel kapcsolatos feladatok megoldását.

veres józsef utalt arra, hogy hét képviselői javaslat kapcsolódott szorosban magához a szakmunkásképzésről szóló törvényhez, számos indítvány pedig a végrehajtás mikéntjét igényelt javítani. az országgyűlés jogi, igazgatási és igazságügyi, valamint ipari bizottságának beterjesztett javaslatait a munkügyi miniszter teljes egészében magáévá tette.

a miniszter reflektált arra a javaslatra, hogy a szakmunkásképzésben részt nem vevő vállalatok legyenek kötelesek hozzájárulni a képzés költségeihez, veres józsef úgy nyilatkozott, hogy ilyen intézkedés nem kívánkozik a törvénybe. a kérelem azonban jogos; elbírálására valószínűleg a gazdaságkádás szabályozó rendszerével összefüggésben kerül majd sor. közölte, hogy a pénzügy-miniszterrel közösen erőfeszítéseket tesznek majd a szakmunkásképzésben eddig érdektelen vállalatok ösztönzésére.

ezután részletesen szót a vitában felmerült valamennyi indítványról. beszélt arról, hogy nem lenne helyes a miniszter szerint eltörölni a mentesítési lehetőségeket a szakmunkástanulók felvételénél. így ugyanis adott esetben olyanok is szakmunkástanulók lehetnek, akik - például állami gondozottak - nem végezték el az általános iskola nyolc osztályát, akik 18 éves korban bevonulnak katonának és katonai szolgálatuk után kívánnak valamilyen szakmát elsajátítani.

/folyt. köv./

16.52/um

- 23 -

18⁰⁰

bkk. 3. /folytatta... 13. folyt./-szb

rámutatott, hogy a tanulók éjszakai foglalkoztatásának engedélyezését helytelen lenne bevezetni, mert akkor a vállalatok a termelési „nagy hajrák”, idején esetleg túlzottan élnének az ilyen lehetőséggel. a tanulók fegyelmi felelősségre vonása kapcsán az a kérés hangzott el, hogy a fegyelmi tárgyaláson legyen jelen a vállalat képviselője. jogos igény ez - rendezése azonban a törvény végrehajtásának körébe tartozik. hasonló a helyzet a szokásosnál magasabb minőségű szakmunkásvizsga szabályozásával is.

a továbbiakban veres józsef a törvény végrehajtásával kapcsolatos más indítványokkal foglalkozva egyetértéssel szólt az építőipari turnusos képzés megszüntetéséről. a több képviselő által érintett differenciált ösztöndíj-rendszer kialakítása már megtörtént: jelenleg az ösztöndíj összege 60 és 700 forint között váltakozhat, ugyanakkor van mód arra is, hogy a vállalatok biztosítsanak ösztöndíjat. a vállalati ösztöndíjakat azonban csakis a vállalati nyereség terhére lehet elszámolni.

a szakmunkásképzés tárgyi feltételeinek javulását adatokkal támasztotta alá a miniszter: a második öt éves terv időszakában 245 millió forintot, a harmadik öt éves terv idején 908 millió forintot biztosítottak az oktatási körülmények javítására.

a műszaki tanárképzés rendezése a legsürgetőbb feladatok közé tartozik - fejtegette a miniszter. nincs azonban igazuk azoknak, akik a vállalatok műszaki szakembereinek - mérnököknek, technikusoknak - másodállásban történő alkalmazását helytelenítik, hiszen akinek megvan a szakmai tudása, a azt eredménnyel át is tudja adni - márpedig a tapasztalatok szerint sok ilyen szakember van - az feltétlenül hasznosan járul hozzá a szakképzés sikeréhez.

tény, hogy jelenleg kevés lány megy szakmunkástanulónak, különösen az olyan fontos népgazdasági ágakban, mint a vasipar, az építőipar, a mezőgazdaság. az ok nemcsak a szülők konzervatívizmusában rejlik - „nem adom a lányom fizikai munkára, dolgozzék inkább íróasztal mellett”, - hanem sok esetben a vállalatok a leánytanulóktól való huzódezésében is. az bizonyos, hogy az eddiginél több gondot kell fordítani a női szakmunkások kiképzésére.

befejezésül veres józsef köszönetet mondott a vitában felszólalt képviselők értékes gondolataiért és a törvénytervezet kidolgozásában rószat vállalt nagyszámu szakember alapos munkájáért.

/folyt.köv./

17-10/um

ll
Hac J. D.

bkk. 3. / folytatta... 14. folyt./ gy

a munkaügyi miniszter válasza után a törvényjavaslat előadója, kónyi gyula kért szót. elmondta, hogy a képviselők által benyújtott módosító javaslatokat az érintett bizottságok együttes ülésen megtárgyalták. bejelentette, hogy a bizottsági vita, valamint a munkaügyi miniszternek a bizottsági ülésen adott válasza alapján több képviselő elállt javaslatától. párizs árpád képviselő azt az indítványát, hogy a szakmunkástanulóknak az oktatásban eltöltött minden évét tekintésük munkában eltöltött évnak, és az első munkahelyen ezt ismerjék el - a képviselő továbbra is fenntartotta, annak ellenére, hogy a bizottság és a munkaügyi miniszter a javaslatot nem tette magáévá. a bizottság azzal indokolta döntését, hogy az iskolai éveket sehol sem tekintik munkaviszenynak, a tanuló semmiképpen sem tekinthető még szakmunkásnak és a rendelkezés bérügyi és egyéb vonatkozásokban sérthetné a vállalati önállóságot.

ezután az elnöklő vass istváné a bizottságok által elfogadott és a munkaügyi miniszter által is támogatott módosító javaslatok felett elrendelte a szavazást. a parlament a benyújtott módosító javaslatokat - egy tartózkodás ellenében - elfogadta. ezután párizs árpád képviselő módosító javaslata felett szavazott a parlament; az indítványt egy ellenszavazattal és egy tartózkodással az országgyűlés elvetette.

az országgyűlés ezután egyhangú szavazással általánosságban és a már megszavazott módosításokkal részletelben is elfogadta a szakmunkás-képzésről szóló törvényjavaslatot.

ezt követően áttértek a következő napirendi pont, a gázenergiáról szóló törvényjavaslat tárgyalására.

dr. tévárdi ferenc

----- nehézipari miniszter emelkedett szólásra.

- ipari termelésünk növekedésével, a technikai színvonal emelkedésével együtt évről-évre nő a népgazdaság energiaigénye - mondta előljáróban. ez a növekedés 1960-tól 1968-ig 37 százalék volt. távlati energiamérlegeinkben további folyamatos növekedéssel számolunk.

/folyt. köv./

- 25 -

17.25/um

ll

bkk 3. /folytatta... 15. folyt./-ezb

a második öt éves terv időszakában és az azt megelőző időkben Magyarország energiaigényének kielégítésében a szén dominált. 1950-ben a szén részaránya az energiaforrások felhasználásában mintegy 75 százalékot tett ki, ez az érték 1970-ben várhatóan 48-49 százalékra módosul. távlatban úgy tervezzük, hogy 1975-ben a szén részaránya 37-39 százalékra, 1980-ban 26-28 százalékra változik. ezzel egyidejűleg a szénhidrogének, a kőolaj és a földgáz kap egyre nagyobb szerepet.

- a magyar gázipar több mint 100 éves múltja tekintetében, de a negyvenes évek végéig az ország energiaellátásában nem játszott jelentős szerepet. vezető gázszolgáltatás - korlátozott mértékben - a fővárosban és néhány vidéki városban volt csupán.

- jelentősen változtatott a helyzeten, hogy az elmúlt tizenöt év szénhidrogén kutatásainak eredményeként a kitermelhető földgázkészletünk több mint megdízszereződött, megteremtődött szénhidrogén-programunk - és ezen belül földgáz-programunk - legfontosabb bázisa.

- ugyanakkor tovább folyik a kutatás és a negyedik öt éves terv végén mód nyílik arra is, hogy hazánk a szovjetektől évi egymilliárd köbméter földgázt vásároljon. szándékunk, hogy a későbbiek folyamán ez a mennyiség évi mintegy 3 milliárd köbméterre emelkedjék. a két forrás együttesen adja meg az ötödik öt éves tervre előirányzott évenkénti mintegy 8-8,5 milliárd köbméter földgáz-felhasználás lehetőségét.

- az elmúlt évekhez hasonlóan tovább épül a magyar földgáz szállítóvezeték-hálózat, amelynek hossza ma már megközelíti a kétezer kilométert. azt tervezzük, hogy a nagy földgáztermelő területeket a fogyasztó körzetekkel új szállítóvezetékkel kövjük össze. így a közeljövőben megépül a szegedről budapestre és közép-dunántulra gázt szállító nagyteljesítményű vezeték. tovább épül a borsodi iparvidék távvezetékrendszere nógrád és heves megye területén. a negyedik öt éves terv legjelentősebb szállítóvezeteki beruházásának a magyar-szovjet földgázvezeték tekintjük, amelyet mi a szovjet-magyar határtól budapestig építünk meg 1975-re.

. határozott fejlődést irányoztunk elő a lakosság és kommunális jellegű gázfogyasztásban. távlati terveink azt mutatják, hogy az 1965. évhez képest 1980-ban a földgázfelhasználás ebben a fogyasztói körben megdízszereződik és tuhaladja a félmilliárd köbmétert. a program során a már földgázfogyasztó nagyvárosainkban - budapesten, debrecenben, szegeden, miskolcon, székesfehérvárott, kecskeméten, stb - fokozzuk a földgáz felhasználást. sor kerül győr, csongrád, szentes, veszprém földgázzal való ellátására is.

/folyt.köv./

17.40/e

ll

RSDm

bkk 3. / folytatta... 16. folyt./ gy

- azokban a városokban, ahová terveink szerint az ötödik öt éves tervben nem jut el a földgáz, korszerű szénhidrogén alapú, azaz benzinnél gyártott városi gázzal biztosítjuk a gázigények kielégítését. budapesten, elsősorban a belvárosban - elosztási és készülékproblémák miatt - fenntartjuk a városi gáz-szolgáltatást. a gázenergia összes energiafogyasztásunknak 1980-ra mintegy egynegyedét biztosítja.

- az energiaszükséglet állandó növekedése és ezen belül a gázenergia széleskörű és nagymérvű elterjedése indokolja elsősorban, hogy - a biztonságos és gazdaságos gázenergia szolgáltatás érdekében - törvényjavaslatot terjesszünk a tíztest országgyűlés elé. a javaslat meghatározza az energiaforrásként szolgáló gáz termelésének, szállításának, tárolásának és szolgáltatásának szabályait, megállapítja a gázszolgáltató és fogyasztó alapvető jogait és kötelezettségeit.

- a törvényjavaslat átfogóan rendezi a gáz minőségi követelményeit, a gázgyártó berendezésekre vonatkozó létesítési és üzemeltetési szabályokat; a gáz szolgáltatásának szabályait, a szolgáltató és a fogyasztó viszonyait; a műszaki-biztonsági feltételeket. gondoskodik a gáz termeléséhez és szállításához szükséges szolgalmi jogok biztosításáról a bányatörvény megfelelő kiegészítése útján, a biztonsági övezetre, valamint a külföldi érdekeltségű gázvezetésekre vonatkozó szabályok kodifikálásáról.

- a gáz - a villamosenergiához hasonlóan - országos jelentőségű energiaforrássá vált. vitathatatlan előnyei mellett azonban számításba kell venni gyulladási- és robbanásveszélyes voltát és azt a kívánalmat, hogy különös gondot kell fordítani a gázzal kapcsolatos műszaki-biztonsági előírásokra és azok megtartására. a gázelosztó vezeték közterületen haladnak át, a fogyasztó berendezések lakóépületekben vannak, - ez a körülmény szükségessé teszi a lakosság védelmének és az ezzel kapcsolatos kötelezettségeknek törvény-szintű rendezését.

- a beterjesztett gázenergia-törvényjavaslat figyelembe veszi a gázellátás sajátosságait, de lehetőséget nyújt egyes rendelkezéseinek más szénhidrogénekre való kiterjesztésére is, ha ez szükséges. a javaslat szerint a törvény hatálya kiterjed a földgázra, a cseppfolyósított gázokra /propán-bután gáz/ és a gyártott gázra egyaránt. a törvény magában foglalja a gázok termelésére, szállítására, tárolására, szolgáltatására és felhasználására vonatkozó szabályokat, a gázüzemek létesítésére és üzemeltetésére, valamint a felhasználáshoz szükséges berendezések és készülékek előállítására vonatkozó előírásokat.

/folyt. köv./

17.48/e

ll

RSDm

bkk. 3. /folytatta... 17. folyt./-szb

- a gáz minőségi követelményei közül a javaslat két fontos kívánalmat emel ki. az egyik, hogy gázszállító vezetékbe csak olyan minőségű földgáz szabad jutni, amely sem a továbbszállítását, sem a felhasználást nem veszélyezteti; a másik, hogy a gázvezeték további szakaszába, a közterületen levő elosztó vezetékbe csak olyan szagosított földgáz kerülhet, amely az általánosan használt fogyasztóberendezésekben biztonságosan és gazdaságosan használható fel. a földgáz összetételét ennél részletesebben nem célszerű megkötni, mert az a földgázforrások szerint változó lehet, emellett, hogy a szállítási és felhasználási követelményeket kielégíti. a javasolt minőségi kikötés azonban nagy jelentőségű, a biztonságos és zavartalan szállítás és felhasználás szempontjából. a gyártott gázok minőségére az érvényben levő szabványok rendelkezései az irányadók.

- a gázenergia szállítása általában csővezetéken történik, de a vasúti tartályokban és palackokban szállított cseppfolyósított gázok szerepe is igen jelentős. a távvezeteki szállítását a bányatörvény szabályozza. e törvényjavaslat hatáskörébe tartozik azonban a gázelosztó vezeték engedélyezésének és ellenőrzésének a szabályozása.

- a gázelosztó és csatlakozó vezeték általában lakótelepülések belterületén létesülnek, ezért azok kijelölését és létesítését szükségszerűen egyeztetni kell a helyi adottságokkal és érdekekkel. ebből az elgondolásból kiindulva rendelkezik egy a javaslat, hogy a gázelosztó és csatlakozó vezeték létesítésénél és üzemeltetésénél figyelembe kell venni a területrendezési terveket és a helyi érdekeket.

- a gázvezeték költségeinek fedezése csak részben történik a gázszolgáltató fejlesztési alapjából, tehát központi forrásból. már most szeretném felhívni a tanácsok figyelmét arra, hogy fokozott mértékben gondoskodjanak az elosztó vezeték létesítéséhez szükséges helyi források biztosításáról.

- a lakások korszerűsítésével kapcsolatban a lakosság széles rétegeit érintő kérdés a gáz bevezetésének módja és költsége. a törvényjavaslat ebben a tekintetben kiegészítő rendelkezést tartalmaz a 11. és 19. paragrafusában. a fő szabályt nem kellett kimondani, mert az egyrészt a dolog természetéből adódik, másrészt azt a lakásügyi jogszabályok rendezik.

/folyt. köv./

17.53/e

42

bkk. 3. / folytatta... 18. folyt./ gy

- a gázszállító és gázelosztó vezeték, továbbá a csatlakozó vezeték az ingatlanon levő csatlakozási pontig a gázszállító, illetve gázszolgáltató köteles létesíteni, ha csak a törvény vagy a felek megállapodása másként nem rendelkezik. ilyen eltérő kiegészítő rendelkezést tartalmaz a törvényjavaslat 11. és 19. paragrafusa.

- a 11. paragrafus a fenti szabály alól a helyi erőből történő vezeték létesítésénél tesz kivételt; olyan helységek részére, ahol a gázellátás kizárólag állami beruházásból nem biztosítható, lehetővé teszi helyi erőből a gázelosztó vezeték és a csatlakozó vezeték közterületre eső részének megépítését.

- a 19. paragrafus szerint a gázszolgáltató ahhoz a feltételhez kötheti a fogyasztó bekapcsolását, hogy a fogyasztó a csatlakozó vezetéknek közterületre eső részét is saját költségén építeti meg.

- a gázvezeték további részét, tehát a telekhatártól kezdődően a csatlakozó vezeték és a fogyasztói vezeték az ingatlan tulajdonosa /kezelője/ építteti meg, ha ő maga a fogyasztó, tehát például saját házában vagy öröklakásában lakik. ha a fogyasztó nem azonos a tulajdonossal, akkor a fogyasztói vezeték létesítésére az ingatlantulajdonos /háztulajdonos, kezelő/ és a fogyasztó közti jogviszony az irányadó. az esetek nagy többségében itt lakásbérleti jogviszonnyal állunk szembe. a törvényjavaslat e kérdéssel nem foglalkozik, mert a törvény a meglévő jogrendszerbe, a meglévő jogszabály rendelkezéseibe beilleszkedő szabályozást ad, így más jogterületeket csak akkor érint, ha az feltétlenül szükséges.

- tájékoztatásul azonban megemlítem, hogy a bérlettel kapcsolatban a lakásbérleti jogszabály a gáz bevezetését a bérlet költségeire teszi lehetővé. a lakásrendelet szerint a bérletnek joga van a lakás használhatóságának fokozása érdekében a bérbeadó előzetes hozzájárulásával kisebb átalakítási munkálatokat saját költségén, megtérítési igény nélkül elvégeztetni. kisebb átalakítási munkálatoknak tekintik a viz, a gáz és a villany bevezetését is.

/folyt. köv./

17.55/um

42
1930. Dny

parlament

bkk 3. /folytatta... 19. folyt./-szb

- a gázvezetékek létesítésének és üzemeltetésének veszélyességére való tekintettel a javaslat úgy rendelkezik, hogy a nyomás alatt levő gázvezetéseken csak a gázszolgáltató végezhet fenntartási munkákat. kötelezővé teszi a javaslat azt is, hogy a háztartási és kommunális fogyasztók ellátását szolgáló csatlakozó berendezések kiviteli tervét is a gázszolgáltató ellenőrizze. felülvizsgált terv hiányában a vezetéket nem szabad kivitelezni és ilyen esetben a gáz szolgáltatását meg lehet tagadni.

elmondta a miniszter, hogy külföldi érdekeltségű gázszállító vezetésekre eddig nem volt hatályos jogszabályi rendelkezés. a szabályozást az is indokolta, hogy ilyen gázvezetékek már jelenleg is van, például a magyar-román földgázvezeték. a jövőben még további külföldi érdekeltségű gázvezetékek létesítésével kell számolnunk. megállapodás történt például nagyteljesítményű magyar-szovjet gázszállító vezeték építésére. ezután így folytatta:

- a törvényjavaslat szinte a teljesség igényével foglalkozik a gáz szolgáltatásának a kérdéseivel. a gáz termelésének, szállításának és szükségképpen tárolásának végső célja az, hogy folyamatosan, megszakítások nélkül eljusson a fogyasztóhoz.

- felmerülhet az a kérdés, hogy a gáz szolgáltatásában és vételezésében való megállapodást miért nem bizzuk a felek szabad megegyezésére, hiszen a gazdasági reform a termékgazdálkodásban messzemenően lehetővé tette a jogszabályi kötöttségektől független és a felek akaratára bízott szerződéskötési rendszert. szükségesnek látom ennek okait röviden felvázolni.

- a gazdasági reform előkészítésével kapcsolatos jogszabályalkotás során a központi kötöttségeket, amelyek a szerződő felek elhatározását befolyásolták volna, valóban megszüntettük és ez a törekvésünk egészségesnek és gyakorlatilag helyesnek is bizonyult. az energiaellátás stabilitásának igénye azonban arra intett bennünket, hogy a különböző energiatípusok forgalmának a rendezésénél nagyobb óvatossággal járjunk el. az energiaszolgáltató vállalatok monopóliumhelyzete, a vállalati önállóság kialakulása esetleg azzal járhat, hogy a szolgáltatás feltételei kedvezőtlenül alakulhatnak a lakosságra és az egyéb fogyasztókra nézve. az energiaellátást a közszolgáltatás fogalmához kapcsoljuk.

- a szolgáltatás közérdeklősége a javaslat különböző rendelkezéseiből is kitűnik. alapelv, hogy a gázszolgáltató a felhasználói igényeket köteles kielégíteni. ehhez kapcsolódva a javaslat külön garanciális jellegű rendelkezéseket tartalmaz a háztartási és kommunális fogyasztók érdekében, amikor kimondja, hogy ezek új vagy növekvő gázigényének a kielégítését a gázszolgáltató csak akkor tagadhatja meg, ha a szolgáltatásnak műszaki vagy biztonsági akadálya van, vagy kielégítése a népgazdaság szempontjából nem gazdaságos.

/folyt. köv./
18.05/um

ll

parlament

bkk. 3. /folytatta... 20. folyt./ gy

e rendelkezésből világosan következik, hogy ha a megtagadásnak nincs törvényes oka, akkor a gázszolgáltató a fogyasztóval köteles a szerződést megkötni.

- a törvény - a javaslat szerint - 1970. július 1-én lép hatályba, tehát kihirdetése és hatályba lépése között aránylag hosszabb idő telik el. nem hosszú azonban ez az idő, ha a törvény életbe léptetéséhez szükséges előkészületeket vesszük figyelembe, különösen azt, hogy a törvény - keretjogszabály jellegére tekintettel - igen sok kérdés részletes szabályozására ad felhatalmazást és e jogszabályoknak, valamint szabályzatoknak a fenti határidőig el kell készülniük.

- a törvény végrehajtására miniszteri szintű rendeletek, illetve utasítások kiadása szükséges. ezek előkészítése, a szükséges külföldi és hazai anyaggyűjtés és értékelés a törvényjavaslat kidolgozásával párhuzamosan folyt, sőt az egyes témákra tanulmányok és jogszabály-tervezetek is készültek. a törvényjavaslat elfogadása után válik esedékessé a tervezetek kibocsátása tárcaközi egyeztetésre. minden intézkedést megtettünk a végrehajtási jogszabályok előkészítésének meggyorsítására, lehetőleg az év végéig való kiadására. azt tervezzük, hogy a törvény hatályba lépésének időpontjára a gázenergiára vonatkozó valamennyi jogszabály gyűjteményes formában is az érdekeltek rendelkezésére álljon. számítok arra, hogy a társfelelősségek és az illetékes szakszervezetek a gázenergia-törvény végrehajtásához messzemenő segítséget nyújtanak.

tisztelt országgyűlés!

- a betervezett törvényjavaslat összhangban áll pártunk és kormányunk energiapolitikai koncepciójával, kedvezően befolyásolja a szénhidrogének tervszerű és arányos felhasználását és a gázipar fejlődését - mondta beszéde végén a miniszter, s kérte, hogy az országgyűlés a törvényt a betervezett formában fogadja el.

vida miklós

----- /budapest 22. választókerülete/, a fővárosi gázművek műszaki igazgatója volt a gázenergiáról szóló törvényjavaslat előadója.

/folyt. köv./
18.15/um

ll

bkk. 3. / folytatta... 21. folyt./ gy

hangsúlyozta, hogy a törvényjavaslat jól illeszkedik az utóbbi évtizedben hozott ipari törvények - a bányá-, a vasut-, az építési és az erdőtörvény - sorába. célja és feladata, hogy - a gázenergiára vonatkozó alapvető jogi kérdések rendezésével - gazdasági életünk törvényi szabályozásának rendszerét teljesebbé tegye, elősegítse a népgazdaság fejlődésének, az éltszínvonal emelésének fontos programját. az előadó ezután történelmi áttekintést adott a hazai gázenergia-felhasználásról és a gázszolgáltatás alakulásáról.

a törvényjavaslat előzetes bizottsági vitáinak tanulságait taglalta ezután. mint elmondta, az egyik legvitatottabb kérdés a gáz minőségének meghatározása volt. egyértelmű állásfoglalás, hogy szabványban kell rögzíteni a gázok minőségét, beleértve a szagosítást is. a különböző kutakból és földgázmezőkről származó földgáznál viszont törvényileg csak a szállíthatóság és a felhasználhatóság követelményeit célszerű meghatározni.

új vonás a gázszolgáltatás történetében, hogy a jövőben a szolgáltatónak a fogyasztóval írásos szerződést kell kötnie és a veszélyes üzemnek minősülő gáz felhasználását, a készülékek kezelését meg kell magyaráznia a leendő fogyasztóknak. a jövőben a városi gáz-elosztó vezetékek nyomvonalának megállapítása és üzemeltetése a bányaműszaki felügyelőség, a csatlakozó vezetékek engedélyezése a gáztechnikai biztonsági felügyelet és az ökv hatáskörébe kerül át.

utalt arra az előadó, hogy „gázenergia közszolgáltatási szabályzat,„ készül, amely részletesen rögzíti a gáztermelő, illetve -szolgáltató vállalatok feladatát és kötelezettségét a fogyasztókkal szemben, másfelől pedig meghatározza a fogyasztók kívánatos magatartását is.

a gázenergia törvénynek azt a vonását, hogy benne kevesebb szó esik a fogyasztók jogáról, előnyeiről és több szigorú megkövetelés, előírás szerepel a gázszolgáltató vállalatokkal, hatósági szervekkel kapcsolatban - a gáz veszélyességével, mérgező hatásával magyarázta vida miklós. összességében a törvényjavaslatot - az országgyűlés ipari, valamint jogi, igazgatási és igazságügyi bizottsága nevében - olyannak minősítette, amely megfelelően biztosítja a gázfogyasztók jogait és a kedvező fogyasztási feltételeket. ezért az előadó az új törvény tervezetét elfogadta és elfogadásra ajánlotta.

/folyt. köv./

18.20/um 42

bkk 3. /folytatta... 22. folyt./-szb

ezután elmondta, hogy az előzetes bizottsági vitákon és más szakmai megbeszéléseken sokan felvetették a gáz-ár kérdését. mivel az ár megállapítása a gáz kalóriája szerint történik, - háztartási célra 20 fillérbe, fűtésre pedig 16 fillérbe kerül ezer kalória - lehetőség van arra, hogy az eltérő fűtőértékű földgázok és városi gázok árát területenként más és más összegben állapítsák meg. a gázszolgáltató vállalatok érdekeltsége bizonyos mértékig a gázhasználati értéktől és a fogyasztási ártól függ.

beszéde végén vida miklós az előzetes bizottsági vitákon elhangzott szövegmódosító indítványokat ismertette.

szünet következett, majd dr. beresztóczy miklós vette át az elnöklést.

szokola károlyné dr.,

-----/somogy megyei 7. számú választókerület/
a fonyódi járási tanács vb titkára arról számolt be, hogy somogy megyében már 15 kilométernyi gázvezeték építettek, s mintegy 2500 háztartás, ezen kívül jónéhány ipari üzem kapott vezetékű gázt. a palackos gáz fogyasztóinak száma eléri a negyvenezret. babocsán már régebben elkészült a gázvezeték, kaposvárott és siófokon folyamatban van a vezeték bekötése.

a képviselő rámutatott, hogy az új törvény gyakorlati realizálását jónéhány további intézkedésnek kell elősegítenie. szükséges például, hogy külön szabályozzák a mezőgazdaság gázellátását. indokolt lenne módosítani a törvénytervezetnek azt a szakaszát, amely két fő csoportot - a lakosságot és az ipart - említi a gázfogyasztók között. a harmadik főfogyasztó csoportként a mezőgazdaságot javasolja törvénybe iktatni. a mezőgazdaság energia-igénye ugyanis rohamosan növekszik. figyelembe kell venni, hogy a mezőgazdaságot különösen a nyári hónapokban lehetne eltájni nagy mennyiségű gázzal, amikor egyéb területeken lényegesen csökken az igény.

indítványozta, hogy a végrehajtási rendelet anyagilag ösztönözze az ipart és a mezőgazdaságot gázvezetéképítési közös vállalkozások létrehozására. felhívta a figyelmet, hogy kellő időben gondoskodni kell szerelvényekről, korszerű tüzelő-berendezésekről, mert a tapasztalatok szerint ezekhez kellő időben nem mindig lehet hozzájutni. kevés az olyan szakember is, akire rá lehet bízni a gázhálózat szerelési és karbantartási munkáit.

a képviselő a gázenergia egységes árának bevezetését javasolta - a jelenleg területenként változó árak helyett. azt is indítványozta, hogy az új fogyasztók megfelelő hitelt kapjanak a bekötés és szerelvényezés költségeihez.

a törvényjavaslatot elfogadta, és az országgyűlésnek is elfogadásra ajánlotta.

/folyt. köv./

18.30/um

bkk. 3. / folytatta... 23. folyt./ gy

Kammet Lajosné

-----/miskolc 3. választókerület/ kerületi tanácselnök
 rámutatott: nagyon időszerű a gázenergia-törvény megalkotása és az egységes, átfogó szabályozás. felhívta azonban a figyelmet, hogy az előírások nem rendezték elég megnyugtatóan a veszélyes szolgáltatással járó felelősséget. felvetette, nincs rendjén az, hogy a szakértelemmel nem rendelkező fogyasztónak kell karbantartania saját vezetékeit. véleménye szerint a fogyasztói vezeték is a gázszállítás egyik eszköze, ugyanugy, mint a fő- és az elosztó vezeték, amelynek karbantartásáról a vállalatnak kell gondoskodnia. ezért azt a módosító indítványt terjesztette elő, hogy az ingatlan tulajdonos költségére a szolgáltató vállalat legyen köteles üzemképes állapotban tartani a vezetéket a csatlakozási ponttól egészen a fogyasztó gázmérőjéig, illetve a fogyasztói főcsapig.

Indítványozta azt is, hogy ha a háztartási és kommunális fogyasztók készülékét más gázfajtára való áttérés, vagy a tüzelőanyag égési tulajdonságainak megváltozása miatt át kell alakítani, vagy újjal felváltani, akkor a cserét a gázszolgáltató vállalat díjmentesen végezze el. javasolta azt is: a törvény végrehajtási utasításában írják elő, hogy a háztartási és a kommunális fogyasztást érintő korlátozás elrendelését a tanács végrehajtó bizottságánál előzetesen be kell jelenteni.

ezután kiss árpád

----- miniszter, az országos műszaki fejlesztési bizottság elnöke emelkedett szólásra. kifejtette, hogy a gyorsabb ütemű fejlődéshez mind több olyan terméket kell felhasználni, amely kevesebb munkabefektetést igényel. ezek közé tartoznak a szénhidrogének, köztük a földgáz is. az ország energia-ellátását hosszú ideig nagyrészt a szénre voltunk kénytelenek alapozni, holott a magyarországi geológiai viszonyok miatt a szénbányászat általában kedvezőtlenebb, mint a többi európai országban. az ötvenes évek elején a népgazdaság energiaigényének körülbelül háromnegyed részét szénből fedeztük, a folyékony szénhidrogének részesedése kerekén hét, a gázoké pedig 3,5 százalék volt. azóta az összetétel lényegesen javult. a szén részaránya valamivel az 50 százalékos közelébe esett vissza, a folyékony és gáznemű szénhidrogének részesedése pedig az ötvenes évek óta megnégyszereződött.

/folyt. köv./

18-35/um 4c

bkk 3. /folytatta... 24. folyt./-szb

a földgázt most már több fogyasztói kategória is használja. a vegyipar a petrokémia legfontosabb alapanyagaként használja a gázt, amely fontos alapanyaga az energiaiparnak is. energiahordozókban szegények vagyunk ugyan, de földgáz-vagyonunk elegendő a vegyipar távlati igényeinek kielégítésére, s jelentős mennyiséget tudunk biztosítani az energetika-ipar számára is. igen előnyös, hiszen egymillió kalória értékű gáz kitermeléséhez csupán 10-11 forint értékű munka szükséges, míg ugyanennyi szén kibányászása 40-50 forintba kerül. mivel az energiaszükséglet távlati prognózisa szerint 1980-ra az energiaszükséglet ötven százalékkal tovább növekszik, a költségmegtakarítás igen jelentős.

rendkívül előnyös az is, hogy a gáz szállítása jóval olcsóbb, mint a szilárd tüzelőanyagé, a szállítás közbeni veszteség pedig elenyésző. egymillió kalória értékű gáz szállítása egy-két forintba kerül, a szén 10-11 forintos szállítási költségével szemben. a gáz hatásfoka jóval nagyobb, mint a széné, ami ugyancsak nagymértékben növeli gazdaságosságát. a háztartásokban főzésre és fűtésre használt szilárd tüzelőanyagoknak állig 40-45 százaléka alakul át hasznos energiává, a többi veszendőbe megy. a gáz hatásfoka 65-70 százalék. az ipari felhasználásnál a szénnek 60-70, a gáznak pedig 85-90 százalékát tudják hasznos energiaként alkalmazni.

- a kormány intézkedéssel - mondotta - lehetővé teszik a gáz további gyors elterjedését, s e korszerű tüzelőanyag térhódításával jelentős megtakarításokat ér majd el az ország, amit az életszínvonal emelésére lehet fordítani.

kiss árpád ezután arról szólt, hogy a szénhidrogéneket, s közöttük a gázt sokkal gazdaságosabban lehet villamosenergiává átalakítani, az átalakításhoz szükséges berendezések kisebb beruházási költségeket igényelnek. az erőművek egy része szén helyett szénhidrogén tüzelésre térhet át úgy, hogy nyáron földgázzal, télen pakurával dolgozzon. ezzel a megoldással számottevő megtakarítást lehet elérni, mert amíg egy kondenzációs hőerőmű beruházása széntüzelés esetén 700-800 millió forint, a fűtőolajat, illetve nyáron földgázt használó erőmű beruházási költsége 550-600 millió forint.

/folyt. köv./

18.40/um 4c

bkk. 3. / folytatta... 23. folyt./ gy

Kammet Lajosné

-----/miskolc 3. választókerület/ kerületi tanácselnök rámutatott: nagyon időszerű a gázenergia-törvény megalkotása és az egységes, átfogó szabályozás. felhívta azonban a figyelmet, hogy az előírások nem rendezték elég megnyugtatóan a veszélyes szolgáltatással járó felelősséget. felvetette, nincs rendjén az, hogy a szakértelemmel nem rendelkező fogyasztónak kell karbantartania saját vezetékeit. véleménye szerint a fogyasztói vezetékek is a gázszállítás egyik eszköze, ugyanúgy, mint a fő- és az elosztó vezetékek, amelynek karbantartásáról a vállalatnak kell gondoskodnia. ezért azt a módosító indítványt terjesztette elő, hogy az ingatlan tulajdonos költségére a szolgáltató vállalat legyen köteles üzemképes állapotban tartani a vezetéket a csatlakozási ponttól egészen a fogyasztó gázmérőjéig, illetve a fogyasztói főcsapig.

Indítványozta azt is, hogy ha a háztartási és kommunális fogyasztók készülékét más gázfajtára való áttérés, vagy a tüzelőanyag égési tulajdonságainak megváltozása miatt át kell alakítani, vagy újjal felváltani, akkor a cserét a gázszolgáltató vállalat díjmentesen végezze el. javasolta azt is: a törvény végrehajtási utasításában írják elő, hogy a háztartási és a kommunális fogyasztást érintő korlátozás elrendelését a tanács végrehajtó bizottságánál előzetesen be kell jelenteni.

ezután kiss árpád

----- miniszter, az országos műszaki fejlesztési bizottság elnöke emelkedett szólásra. kifejtette, hogy a gyorsabb ütemű fejlődéshez mind több olyan terméket kell felhasználni, amely kevesebb munkabefektetést igényel. ezek közé tartoznak a szénhidrogének, köztük a földgáz is. az ország energia-ellátását hosszú ideig nagyrészt a szénre voltunk kénytelenek alapozni, holott a magyarországi geológiai viszonyok miatt a szénbányászat általában kedvezőtlenebb, mint a többi európai országban. az ötvenes évek elején a népgazdaság energiaigényének körülbelül háromnegyed részét szénből fedeztük, a folyékony szénhidrogének részesedése kerekén hét, a gázoké pedig 3,5 százalék volt. azóta az összetétel lényegesen javult. a szén részaránya valamivel az 50 százalék közelébe esett vissza, a folyékony és gáznemű szénhidrogének részesedése pedig az ötvenes évek óta megnégyszereződött.

/folyt. köv./

18-35/UD 4c

bkk 3. /folytatta... 24. folyt./-szb

a földgázt most már több fogyasztói kategória is használja. a vegyipar a petrokémia legfontosabb alapanyagaként használja a gázt, amely fontos alapanyaga az energiaparnak is. energiahordozókban szegények vagyunk ugyan, de földgáz-vagyonunk elegendő a vegyipar távlati igényeinek kielégítésére, s jelentős mennyiséget tudunk biztosítani az energetika-ipar számára is. igen előnyös, hiszen egymillió kalória értékű gáz kitermeléséhez csupán 10-11 forint értékű munka szükséges, míg ugyanennyi szén kibányászása 40-50 forintba kerül. mivel az energiaszükséglet távlati prognózisa szerint 1980-ra az energiaszükséglet ötven százalékkal tovább növekszik, a költségmegtakarítás igen jelentős.

rendkívül előnyös az is, hogy a gáz szállításja jóval olcsóbb, mint a szilárd tüzelőanyagé, a szállítás közbeni veszteség pedig elenyésző. egymillió kalória értékű gáz szállítására egy-két forintba kerül, a szén 10-11 forintos szállítási költségével szemben. a gáz hatásfoka jóval nagyobb, mint a széné, ami ugyancsak nagymértékben növeli gazdaságosságát. a háztartásokban főzésre és fűtésre használt szilárd tüzelőanyagoknak átlig 40-45 százaléka alakul át hasznos energiává, a többi veszendőbe megy. a gáz hatásfoka 65-70 százalék. az ipari felhasználásnál a szénnek 60-70, a gáznak pedig 85-90 százalékát tudják hasznos energiaként alkalmazni.

- a kormány intézkedései - mondotta - lehetővé teszik a gáz további gyors elterjedését, s e korszerű tüzelőanyag terjedésével jelentős megtakarításokat ér majd el az ország, amit az életszínvonal emelésére lehet fordítani.

kiss árpád ezután arról szólt, hogy a szénhidrogéneket, s köztük a gázt sokkal gazdaságosabban lehet villamosenergiává átalakítani, az átalakításhoz szükséges berendezések kisebb beruházási költségeket igényelnek. az erőművek egy része szén helyett szénhidrogén tüzelésre térhet át úgy, hogy nyáron földgázzal, télen pakurával dolgozzon. ezzel a megoldással számottevő megtakarítást lehet elérni, mert amíg egy kondenzációs hőerőmű beruházása széntüzelés esetén 700-800 millió forint, a fűtőolajat, illetve nyáron földgázt használó erőmű beruházási költsége 550-600 millió forint.

/folyt. köv./

18.40/um 4c

bkk. 3. / folytatta... 25. folyt./ gy

a gázfűtés a lakosság számára nemcsak kisebb költséget, hanem kényelmet és higiénit is jelent. nem lebecsülendő az sem, hogy a gáz fokozott használatával óvhatjuk környezetünk levegőjét a szennyeződéstől. a levegő szennyeződése csupán a fővárosban évente egymilliárd forintos kárt okoz az épületekben, a fémtárgyakban és a növényzetben, az emberek egészségében okozott kár pedig pénzben ki sem fejezhető. mindezt figyelembe kell venni, amikor a gáz felhasználás fokozásáról határozunk.

- gázprogramunk végrehajtását társadalmi méretű változásnak foghatjuk fel, s e változáshoz nagy segítséget jelent a mostani törvénytervezet, amelyet az országgyűlésnek elfogadásra ajánlok - mondta befejezésül kiss árpád miniszter.

kovács istvánné

----- /pest megye 2. választókerület/ fennőző felszólalásában szintén a gázenergia felhasználásának nagy népgazdasági jelentőségét hangsúlyozta, s egyben sürgette minél több község és város bekapcsolását a hálózatba. minden köbméter gáz, amely eljut a családokhoz előmozdítja a lakáskultúra fejlődését, megkönnyíti a családos nők otthoni munkáját - mondta -, majd számokkal bizonyította, hogy ma még a rendelkezésre álló gázenergia kielégítenek csupán kis hányadát használják fel a háztartásokban. a számítások szerint évente 25-26 ezer család kapcsolható be a közvetlen fogyasztásba, holott az igény ennek többszöröse.

szóváltette a gáz bevezetésének magas költségeit. jelenleg a közművek és a lakás közötti csatlakozó vezeték építési költsége a fogyasztót terheli, s ez különösen vidéken nagy összeg, mert a csatlakozást általában nagyobb távolságról kell a lakásba vezetni. javasolta, hogy ennek költségét a szolgáltató viselje, ahogyan ez a nagyobb városokban is szokásos. indítványozta továbbá, hogy az állami és a családi házak tulajdonosai a mostaninál kedvezményesebb közművesítési hitelt, esetleg bizonyos összegű állami támogatást kapjanak.

a törvényjavaslatot elfogadta.

kunkl péter

----- kombájnos /hajdu-bihar megye 6. választókerület/ elmondta, hogy hajdu-bihar megyében az elmúlt egy-két évben jelentősen megnőtt a gázfogyasztók száma: 1965-ben még 14 000 háztartásban használtak propán-bután gázpalackot, 1969-ben már 64 000 felhasználóhelyet tartottak számon. fejlődött a vezetékes földgázszolgáltatás is: a fogyasztók száma ma már megközelíti a huszezeret. a növekedés ellenére még bőven akad tennivaló, hiszen az ország gázincsének jelentős része éppen hajdu-bihar megyében tárolódik.

/folyt. köv./

18.05/UM ka

F!

Hidaly

bkk 3. /folytatta

célszerű volna az területeken, hogy adhasson a fogyasztási adót csökkentő árkedvezménytel, megadni.

Sept. 25.

PARLAMENT:

37. lap

tenni, hogy egyes sebb árengedményt paragrafirótt tergyasztókat - a képzkedésnél részben ekkel kellene tá-

a képviselői galmozás növelés char... seg... fej...

én-termelés és for- z új gazdasági me- ályozók azonban nem

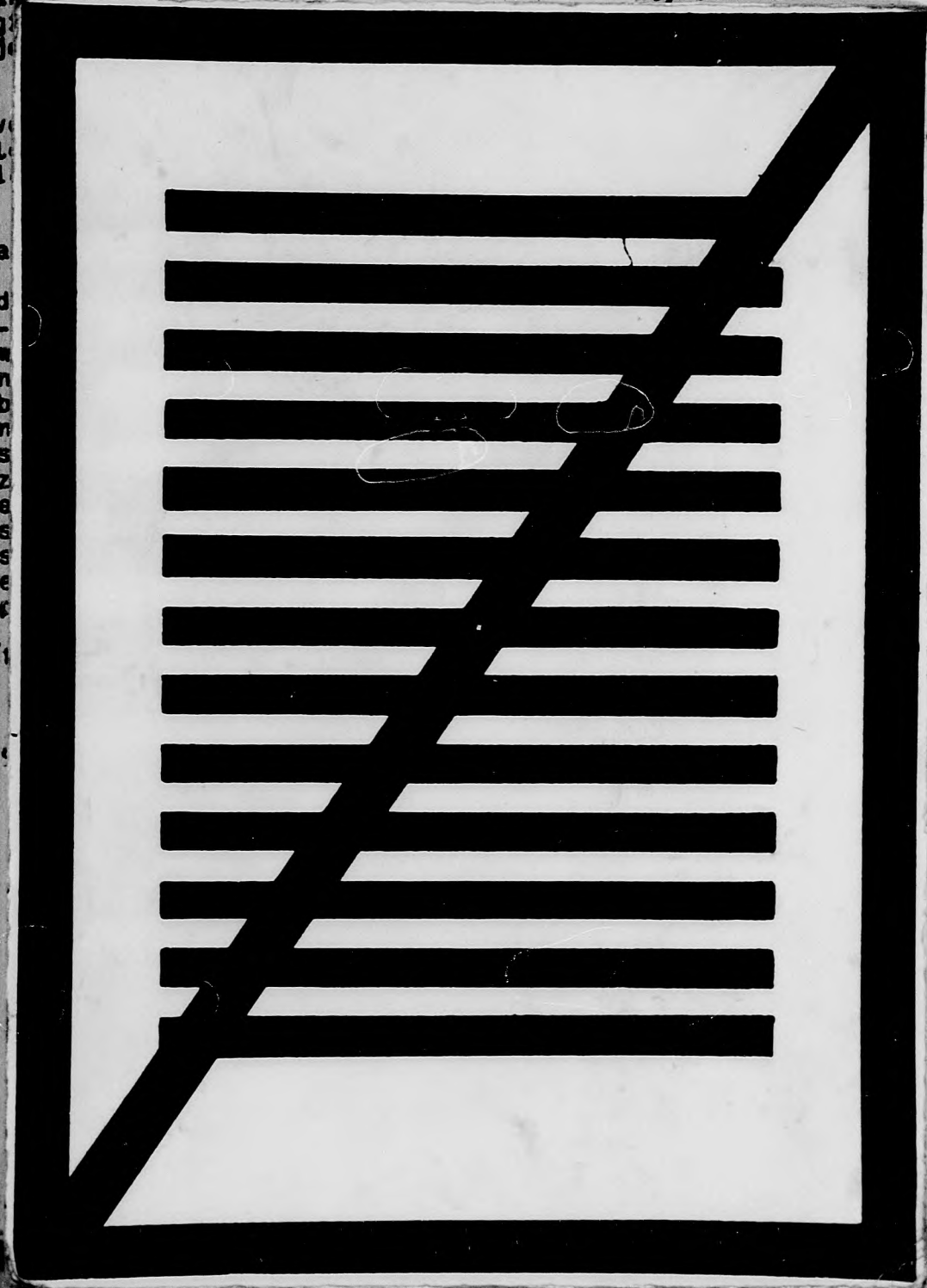
köve
nol
ali

ala

bód
elm
den
kőb
ben
dés
lóz
szé
has
tős
ene
leg

-/1

1

16-

F!
Hialy,

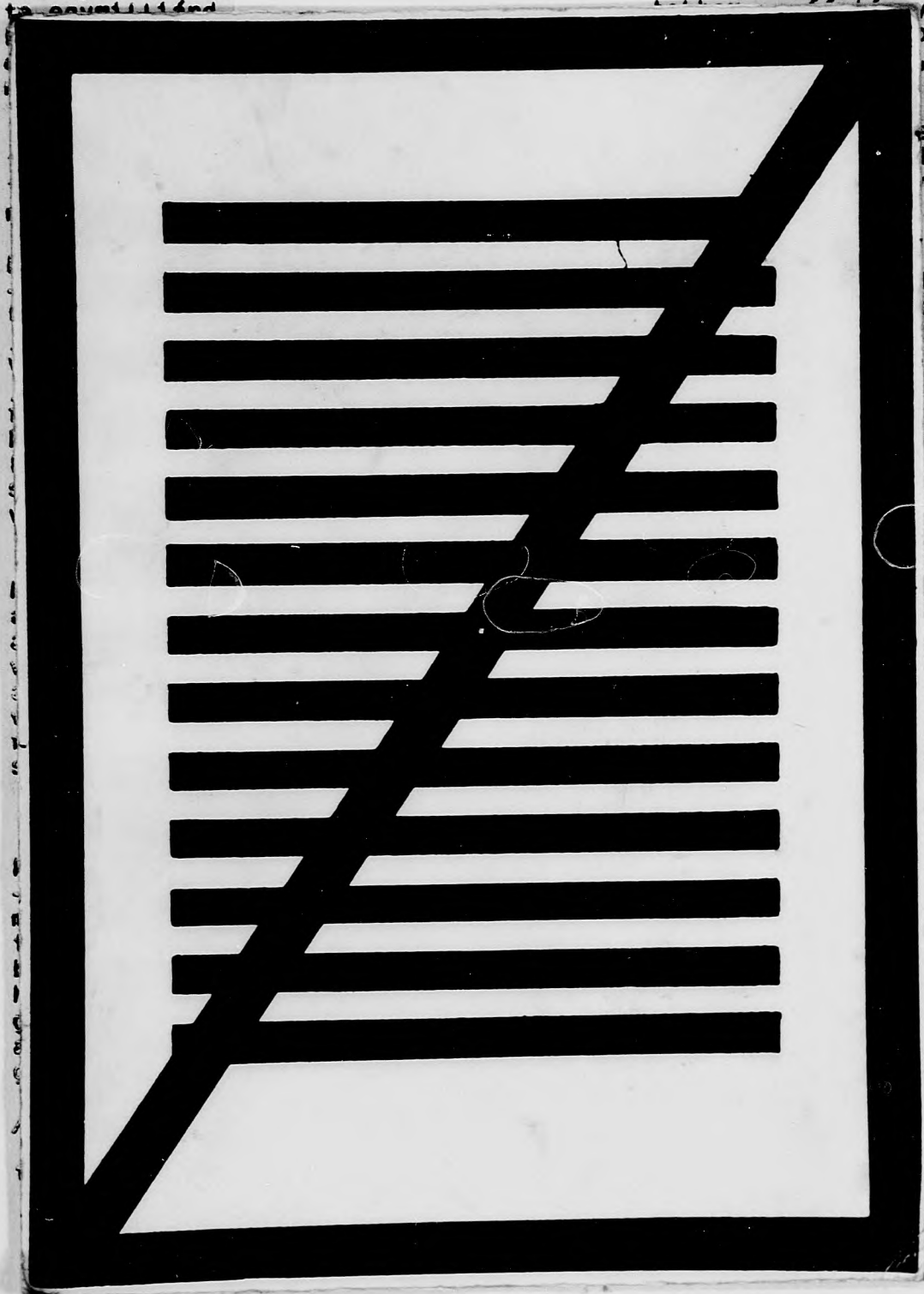
Szept. 25.:

Dkk. 3. / folyt PARLAMENT:

a gázfűtés
kényelmet és hi
a gáz fokozott
szennyeződéstől

37. 640

kisebb költséget, hanem
csülendő az sem, hogy
nyezetünk levegőjét a
supán a fővárosban éven-

ak-
e-
a-

anak
tani
nlok -

felső-
dasági
ség és
el-
gköny-
kkal
kész-
a
a köz-

eg a
sége
ert

lje,
to-
tani-
sz-

el-
alen-
tartás-
fel-
gázzol-
ret.
szág
lódik.

parlament

Dkk 3. /folytatta... 27. folyt./-szb

célszerű volna az olajipar számára lehetővé tenni, hogy egyes
területeken, fogyasztói csoportoknál jelentősebb árengedményt
adhasson a fogyasztóknak. ehhez azonban az iparágra kirótt ter-
melési adót csökkenteni kellene. az ipari fogyasztókat - a kép-
viselő szerint - a gáztüzelésre való berendezkedésnél részben
árkedvezményrel, részben pedig kedvező hitelekkel kellene tá-
mogatni.

a képviselő megjegyezte: a szénhidrogén-termelés és for-
galmasítás növelése országos célnak számít, az új gazdasági me-
chanizmussal életbelépett közgazdasági szabályozók azonban nem
segítik elő a program megvalósulását, sőt sok tekintetben ki-
fejezetten fékezik az olajipar fejlesztését.

ezután kitért arra, hogy bár az energia-strukturában be-
következett változás magával hozta a kőolaj- és a gázipar tech-
nológiai fejlődését, a munka körülmények azonban gyakorlatilag
alig változtak, továbbra is kedvezőtlenek.

szóváltette azt is, hogy az iparági dolgozók bérszínvonala
alacsony.

bódi lászló

gyáregységvezető /szeged 4. sz. választókerület/
elmondotta, hogy szeged 36 000 lakása közül több mint 15 000
Den már vezetékes gázt használnak, s amíg 1967-ben 27 millió
köbméter földgázt fogyasztott a város, addig az elmúlt esztendő-
ben már 45 millió köbmétert. a gázfogyasztás rohamos fejlő-
dése sok gondot is okozott: az 50-60 éves, elavult gázcsőhá-
lózat már nemigen felel meg a követelményeknek. nagyobb ösz-
szeg kellene szeged számára, hogy gyorsíthassák a gázfel-
használás ütemét. a rendelkezésre álló földgáz-energia lehe-
tőséget ad több új ipari üzem létesítésére is, célszerű lenne
energiaigényes műanyag, műtrágya és műgumigyárak szegedre te-
lepítése.

-/folyt.köv./

- 38 -

19.00/e Hc

parlament

bkk. 5. / folytatta.... 28. folyt./ gy

bódi lászló rámutatott: a törvényjavaslat szerint, ha a leendő gázfogyasztó a csatlakozó vezetéknek közterületre jutó részét saját költségén megépíti, a létesítmény térítésmentesen állami tulajdonba megy át. ez véleménye szerint semmiképpen sem helyeselhető.

beszélt arról is, hogy ma még meglehetősen nagy az aránytalanság a szén, illetve a gáz ára között. a szén igen magas állami támogatást kap, ugyanakkor a gázfelhasználókat számottevő termelői adó sújtja. így tehát nem egyértelműen gazdaságos az ipari üzemek földgázra való átállása. a gáz ára egyébként is rendezetlen: az ország különböző területein eltérő. ebből olyan furcsaságok adódnak, hogy például általában az alföldről odaszállított gázt olcsóbban kapja meg az ottani fogyasztó, mint az alföldi helyi lakó. javasolta, hogy a gáz árát a kalória-értékek alapján szabják meg.

ezután az elnök dr. beresztóczy miklós a vitát lezárta és válaszára megadta a szót a nehézipari miniszternek.

lévárdi ferenc

közönetet mondott a véleménycserében szót kért képviselők segítségére és részvételéért. hangsúlyozta: a hozzászólásokból nagyfokú felelősségérzet csendült ki, s már a törvény előkészítésénél tapasztalható volt a tenniakarás, amire a gázprogram és a gázenergia-törvény gyakorlati végrehajtása során szükség is lesz. nyugtázta a miniszter az országgyűlés ipari, valamint jogi, igazgatási és igazságügyi bizottságának az új törvénnyel kapcsolatos javaslatait. helyeselte a törvénytervezet előadójának a majdani végrehajtásra tett indítványait is. ismertette az elfogadott szövegmódosításokat, majd közölte, hogy a törvényhez szorosan nem kapcsolódó, de vitában érintett problémákat megvizsgálja, intézkedni fog és erről írásban tájékoztatja a képviselőket.

/folyt. köv./

- 39 -

19.15/um 4c

parlament

bkk 3. /folytatta... 29. folyt./-szb

a miniszter kérte az országgyűlés tagjait, hogy a gáz-program és a gázenergia-törvény végrehajtását hasonló segítő-készséggel támogassák. kérte továbbá, hogy az országgyűlés a választát vegye tudomásul és a gázenergia-törvényt az előterjesztett módosításokkal fogadja el.

az elnök dr. beresztóczy miklós ezután vida miklósnak, a törvényjavaslat előadójának adta meg a szót, aki bejelentette: az országgyűlés ipari, valamint jogi, igazgatási és igazságügyi bizottsága a parlamenti vitában felmerült módosító javaslatokat megtárgyalta, s a szakemberek véleményének meghallgatása alapján alakította ki álláspontját. az együttes bizottság egyetértett azzal, hogy dr. szokola károlyné és kammel lajosné képviselők szövegmódosító javaslatainak egy része a miniszteri végrehajtási rendeletbe, illetve utasításokba tételenen kerüljenek be.

ezután szavazás következett. az országgyűlés először a parlament ipari, valamint jogi, igazgatási és igazságügyi bizottságának jelentésében előterjesztett módosítások ügyében döntött, azokat egyhangulag elfogadta. hasonlóképpen egyhangu szavazás eredményeként fogadták el dr. szokola károlyné és kammel lajosné két szövegmódosító javaslatát. dr. beresztóczy miklós közölte, hogy a törvényjavaslat indokolásában az elfogadott módosításokkal kapcsolatos szövegrészt értelemszerűen kiigazítják.

határozathozatal következett. az országgyűlés a gáz-energiáról szóló törvényjavaslatot általánosságban, és - a már elfogadott módosításokkal - részleteiben is, egyhangulag elfogadta.

a parlament őszi ülészsaka ezzel befejeződött. az elnök dr. beresztóczy miklós további jó munkát kívánt a képviselőknek, s az ülészsakot berekesztette.

/folyt.köv./

- 40 -

20.10/um 42

parlament

bkk. 3. / folytatta.... 30. folyt./ gy

a szerkesztőségek figyelmébe!

a mai bkk. 3. sz. hírünkre / folytatta tanácskozását.../ az alábbi javításokat adjuk:

a 3. folytatás utolsó mondatát „a törvényjavaslatot... ajánlotta, kérjük törölni.

a 11. folytatás 4. bekezdésének 2. sorában kezdődő mondat helyesen: a textiliparban például a fonó- és szövés szakmunkások....

a 12. folytatás utolsó bekezdésének 2. sora helyesen:

„hogy nem lenne helyes eltörölni... a miniszter szerint mondatrész tehát törölendő.

a 15. folytatás 1. bekezdésének 1. sora helyesen:

a magyar gázipar több mint száz éves...

ugyancsak a 15. folytatás utolsó bekezdésének 1. sora

... irányoztunk elő a lakossági és kommunális...

a 22. folytatás 5. bekezdésének 6. sorában kezdődő mondat helyesen:

a képviselő a harmadik főfogyasztó csoportként...

a 24. folytatás 1. bekezdésének 9. sorában a szöveg helyesen:

..... kibányászása 40-45 forintba kerül.

/mt1/

- 41 -

M.T.I.

Kiadja a Magyar Távirati Iroda. Budapest, I. Fém-utca 5-7. Telefon: 159-490, 359-590

A szerkesztésért és kiadásért a vezérigazgató felel.

m t i b e l f ö l d i h i r e k

1969. szeptember 26.

bb 1. a körszínházból a kőszínházba - a kalevala szombat esti bemutatója elő

i fe/fné/um ká

1969. szeptember 26.

a körszínház idei nyári produkciója - a kalevala szinpadai megjelenítése - nemcsak idehaza jelentett színháztörténelmi eseményt, de felfigyelt rá a külföld is. Különösen finnországból fogadták a hírt nagy érdeklődéssel, amint arról dr. ortutay gyula akadémikus helsinki-ből hazatérve nyilatkozott.

a kalevala, amelyet a nyári hetekben tízenöt alkalommal játszottak a körszínházban, az őszi-téli idényben is „zöld utat”, kap: szombat este lesz a bemutatója a thália színházban. a kazimir károly rendezte darabban a nyári szereposztáshoz képest alig lesz változás: louhi szerepét felváltja alakítja majd bánki zsuzsa és drahotia andrea, szirtes ádám helyett szabó gyula formálja meg ilmarinen alakját. a beszélő szerepében a közönség szilágyi tibort, a társulat új tagját üdvözölheti./mti/

bb 2. vendéglátó napok a duna partján

vid/ká/mné/um ká

1969. szeptember 26.

évek óta minden ősszel megrendezik a duna partján az immár hagyományos vendéglátó napokat. az idén első ízben a dunakanyar vendéglátóipari vállalat a gazdája az október 7-től 31-ig tartó eseménysorozatnak.

/folyt.köv./

- 1 -